

Titulus

cabit simonia. qz nullis penis iuris positiui subijciē vltigat. Alto modo quo ad pētm qd mortale est. Et sic in papā pē cadere simonia qz si ordines vel sacra vel alia spūalia pferat p tpalibz appreciativē: utiqz simoniā pmittit. Nō aē si in cōfēdo beneficia. referret sibi p tē fructuū in dīssis de causis p necessitatibz curie et hmoi. ut sit in annatis qz nō cēsetur illud simoniacū. Et sic omēs nros dīcūt esse simoniacos. qd falsuz est. Sed de simonia hēa plene in scda pte ti. j. c. iij. Et de cēsuris et i tertia pte ti. de excoīcatōe. et ti. de suspēsiōe.

Titulus Tredecim de dono fortitudinis. Fortitudinis quidditas et effectus. Cap. I.

Donum consilij sequitur i autorita

te **Isa. xj.** donū fortitudinis. de q in ps. Fortitudo mea et laus mea dñs: et fact' ē mibi i salutem. **Ide** cū p̄sistat in aggrediēdo multum az dua vbi sūt mortis picla. In sufferendo eqnū miter molesta. In repellēdo p resistētiāz dīabolica tēptamēta: q oīa habūdabūt ultra solitū in t̄pibz p̄teritis. in p̄secutōe antixpi. ppter qd dicit dñs ihs. **Erit** tribulatio talis. qz lis nō fuit ab initio mōi. vltqz ab illō t̄pā **Mē. xx. iij.** Et habūt p̄secutōe p̄p̄e. s. antixpi signaz p̄digia magna: ita ut i errorē inducāt (si fieri pōt) etiāz electi. qd erit ad marīaz tēptatōnē eoz. **Ideo** sub isto titulo de p̄secutōe antixpi age: in q p̄marie nēcia erit virt' fortitudinis. de q in verbis ps. qtuor p̄nt elici.

Habitus mūeralis. fortitudo mea.

Respectus vel act' rōnalis. laus mea.

Effectus diuinalis. dominus.

Fruct' salutaris. fact' ē mibi i salutēz.

Fortitudo est quidam .S. j.

habitus qui nobis infūdit a spūācto dī mūi aduersa. ut in eis viriliter trāseam. nō deficiētes p̄pterea a virtute et mādatis dei. Im̄ portat em̄ quābz animi cōfidentiam et firmitatez. q requirit i omībz arduis agendis et i malis sufferēdis. **Uñ** et **Greg.** dīc. q fortitudo dat cōfidentia trepidāti. differt tñ cōfidentia et firmitas quāz dat fortitudo q est donū de qua agīf. ab ea p̄fidentia quā dat fortitudo virtus moralis. **Act'** tñ utriusqz tam doni q virtutis sūt circa eādez materiā. **Sed** dñt in qtuor. In virtute. in ope. in q̄ntitate. et i fine. **Et** in virtute quītē. qz fortitudo q est virt' hē mensurā sui act'. potētiāz humanā seu vires humanas. **Uñ** ea que supgrediūt vires hūanas neqz aggrediē neqz sustinet. **Uñ** p̄hs dīc. q fortis est instupescibilis i terribilibz que sūt fm hoīez. **Sed** fortitudo que est donū spūrituācti hē p mēsurā sui act' diuinā potētiā. de c' auxilio p̄fūdit: sicut dī i ps. In deo meo trāsgrediar murū. i. omē qd pōset hūa. ne infirmitati obuiare. **¶** **Sed** dñt in ope.

Tredecimus

qz fortitudo virt' p̄ficat aīaz ab sustinenda qz cūqz picula. sed non sufficit bare fiduciā ad euadēda vel aggrediēda qz cūqz picula. **Sed** fortitudo donū utriusqz facit: qz ipa p̄ficat et in sufferēdo quecūqz aduersa et i aggrediēdo qz cūqz ardua. **Uñ** et dī **Ecclī.** Liberaſti me a ruigentibz patis ad escā. i. demonibz. de manibz querētū aīaz meā. et de multis tribulatōibz q circūderunt me. et i medio ignis nō sum estuat. **¶** **Tercio** differt in quāitate. qz fortitudo virtus nō se extendit ad oīa difficilia. **Sed** fortitudo donū ad oīa. **Ratio** hui' dīffinitatis est. qz fortitudo virtus innitit facultati seu virtuti humane. q infirma ē respectu potētie diuine. **Uñ** nō est vna facultas vlt potētia hūana respectu oīm difficultatū. **Sz** dīse facultates sūt ordiate ad dīffas difficultates q sūt i delectabilibz. ut supandis p̄cupiscentiis p̄uis. q nō hē facultatē ad vincēdas difficultates i horribilibz ut piclis mortis. **Sz** fortitudo donū utiē facultate dīna qī sua q ad omīa difficilia sufficēs ē. **Iuxta** illō **Job.** Pone me iuxta te. et c' vis man' pugnet i me: qz. s. nil p̄ualebit dei v̄tuti. **Et** i ps. Diligā te dñe v̄t' mea. **Et** merito qz tu es p̄p̄tor potēs. immo oī potēs gubnatōr p̄ntēs. p̄solator elemēs. remuneratōr affluēs. **Decur'** g p̄ntio oēs solici tudinē et fiduciā i eū: c' nec potētia vinci. nec sapia falli. nec p̄uitētia impediri. nec beniuolentia fatigari: q min' expleat oēs indigētiā meā et satiet i dōis desiderū meū. **¶** **Quarto** dñt i fine. qz fortitudo dñt nō sp̄ pducit ad finē opis inchoati: qm̄ nō sēst p̄cati hoīs. ut si nē opis sui p̄leq̄. vel euadat mala seu picla. cū qñz oppmāt ab eis i mortē. **Sz** fortitudo q est donū. hēc i hoīe opat. qz p̄ducit eū ad vitā ef̄naz p opa fortia q ē finis oīm bonoū opēz et euasio oīm picloz. **Et** hui' rei infūdit quādam fiduciā mēti spūācto p donū fortitudinis. **Prīū** timorē excludēs. hēc **Tho.** super. iij. sententia p̄. dīf. xxxij.

Qz ista fortitudo sit .S. ij.

effect' diuinal' p̄z tercio i eo qd dīc ps. Dñs. i. fortitudo mea. **Et** ē ibi p̄dicatio p cāz. ut dīc m̄gr i. j. sent. Nō ei vult dīcē ps. q dñs sit ille hūus q ē donū fortitudinis. qd utiqz accūs est. qd p̄t adesse et abesse. i. corūpi seu defice p̄t s̄iecti corruptōz. **Sz** dī fortitudo qz in nobis causās fortitudinē ipāz. **Uñ** apls ab p̄hi. iij. Oīa possū in eo q me p̄fortat. vbi glo. **Amb.** Oīa possū et pati et agē i deo q mibi possibilitatē et vires dedit. ut ei dī **Isa. xxvj.** Oīa opā n̄ra opat' es i nob dñe. s. bona opa. **Et** p caritatē infusā a spūācto. Caritas ac oīa suffert. oīa credit. oīa spat. oīa sustinet. i. sustinē fac. **¶** **Ubi** notādū q duplex ē act' fortitudinē fm qz ē v̄t' et fm qz ē donū. **Prī'** est aggredi ardua. **Sed'** ē sustinē eqnīmīf aduersa q patit. **Et** licet aggredi ardua et inuadere sit p̄tpe q sustinere et pati laborē in actu: tñ sustinere

est essentiali fortitudini. et nobili et difficilius et perfectius. ut dicit Alb. i. iij. ethicorum quod colligit. b. Tho. Qd. pbat triplici rōne. Primo rōne fortioris pugilis sic. Difficilius est pugnare cū fortiori q̄ cū debiliore. debilis em̄ d. facili vincit. S. qui aggreditur inuabit p. modū fortioris. qui dō sustinet p. modū debilioris. Sufferēdo q̄ pugnat cū fortiori. s. malo aliq̄ eū inuadēt. Et sic patietur ferēdo ut debilior vincit fortiores. g. rē. Secūdo est perfecti et difficilius sustinere q̄ aggredi rōne pntis discriminis. Sic difficilius ē nō moueri a malis pntibus q̄ a futuris. eo q̄ malū pntis plus mouet q̄ futurū. S. qui aggreditur bē mala ut futura q̄ dō sustinet. itaq̄ sentit picula ut pntia ut imminētia: vñ dā sibi occasio maioris timoris et magis desistēdi a virtute. ut illa que sentit euadat. Tercio rōne longioris tps. sic difficilius est diu aliquē manere immobilis i difficilius q̄ subito moueri ab aliq̄ arbuū. S. aggredi pē hō subito motu. Sustinere at imposita diuturnitate tps. An. i. p. h. d. i. iij. ethicorum. q̄ quidam sūt puolātes an picla. In ipis at deficiūt vel recebūt. Patietur at lōgo tpe immorā. h. etia3 Tho. scda sede. q. cxxij. Et Liberi? papa ait. vñ nāq̄ bfa pseuerātia nisi de bte patie: q̄ sm aplicaz docēnā. Oēn qui pie volūt viuē i xpo. nec ē ut psecutōnez patiant. vñ. q. j. Suggestū: fortitudo includit patientiam.

Quo aut fortitudo i. §. iij.
actu suo sit rōnalis seu virtualis oñdī scdo cū b. Laus mea. qd. ēplicit pē exponi. Prio sic. De fortitudine mea i actu suo. nō me extollo n̄ me iacto. nō me laudo: sed dñm a q̄ eā res cogico et sibi ascribo. i. cōfiteā ardua aggredior: vñ ipse dō cū ad singulare certamē. Goliath vir iliter accedet. tot inermis: inq̄ ad eū. Tu venis ad me cū gladio et hasta. ego at i noie dñi. s. cōfusus de adiutorio e. n̄ fortitudine mea: pgressusq̄ cū eo lapide ex fūda tactato qui sūt fortitudines. fortis est em̄ lapis. ex humilitate signata p fundā eū deiecit. i. se. xvij. Sic et Judas machabe. fortissimus p hostes pceēs. apolloniū. seron. nichanorē et alios q̄ples. cōfiteā i fortitudine exercit? sui seq̄ laudātes. eos pstrauit. hūliati et de dei vte pñi: orātes et pceēs. Cōgregati sūt inimici nri et glān i bte sua. Cōtere fortitudinē illoz. ut cogscāt. qz nō ē aliq̄ pugt p nob nisi tu de. ut p. j. Mach. iij. Et. ij. Mach. vi. Ecōtra samson. qz fortiter dimicauerat p philisteos infideles mādibula azim: mille ex eis occidēs. aliq̄liē se glians et laudās: dicēdo In mādibula azim occidi mille q̄. hūliat ē sitis vsq̄ ad mortē. ut i pectus eēt dūenēdi ab man? inimicor. S. orāti et se hūliati sibi pñi sū est a deo. Secūdo pē sic intelligi. fortitudo mea et laus mea dñs. i. de fortitudine mea et

etibo ei. nō q̄ro laudes hoim et glāz sed dī: ob cui? honore laudēq̄ fortia et ardua aggredior. Alti ei fortia gerūt opa. exponētes se piclis mortis. et ipaz eē ferētes. S. qz nō ab glām dei et laudē: s. sui mēoria volētes mō relinq̄re. et ab hoibz laudari hoc egerūt: nullū fructū sui laboris reportarūt nisi vctū: q̄nimmo et damnatōz eēnā. Nil pñt Curtio fortissio romanor sui tps. q̄ facto maḡ h̄yatu terre i vbe. sciscitātio ciuibz d. remedio clausure. qz dictū ē a demonibz p idola loq̄ntibz q̄ nisi fortissim? Curtius i illō chaos descēdēt: ut fferet Aluar. nō claudēt. Ille laudis auid? armatus se i illā apturā picit. et i infernū descēdit: ut refert eē Aug. xvij. de ciui. dei. Dñc Hiero. fr. eplaz ad Gal. Si: inq̄. martiriū fecerim? ut velimus nras ab hoibz reliq̄as vnerari: etsi opinione vulgi sectātes intrepidi fuderī sāguinē. et sbaz nraz vsq̄ ad medicitā: tēpaz dederim? Quic opi nō tā pñiū q̄ pēa debet. et pfidie magis tōmenta sūt q̄ corona victorie. i. q. j. vide. Ecōtra apls dicebat. ij. ad Thi. ij. Dia sustineo ppter electos. ut et ipi saluē psequā. q̄ ē i xpo ibi i glā celesti. Et sic fortitudo sua erat laus dei quā q̄rebat nō sua. Tercio exponit sic. Dñs fortitudo mea et laus mea. i. ex fortitudine mea q̄ vtiq̄ a deo ē mihi. exurgit apd hoies laus mea. Nil penita reddit laudabilē et gliosū apd deū et hoies sic act? fortitudinis. exponē se morti. et omia mala sufferre pro honore dei et salute primi. An magis laudat de? et scēi gloriosi ex patia q̄ ex martirio varijs eoz pñtē tolēatis. An Job ita cōmēdatur nisi ex patientia. que vtiq̄ pars fortitudinis est. Et in laudē ipi? patientie sic ait Hiero. in libro de bono patientie. Patientia virtus est cum deo cōmunis. Dicitur em̄ deus fortis et patiens. ps. vij. Que at gloria est cōsimiles deo fieri: Quāta felicitas est habere i virtutibus quod diuini laudibz possit equari: Ille innocēs et iustus: immo i nocentia et iusticia inter facinorosos deputatur. et testimonijs falsitas premitur. Iudicaturus iudicatur: et dei fmo ab vltimū tacēs eicitur. Et cum ad crucem eius pfundantur sydera. contremiscat terra. et cōturbētur elemēta: ille nō loquitur nec mouetur. nec maiestatem suam pficitur. sed omia perseuerat tolerat. ut in eo plena et pfecta patientia cōsumetur. Porro vnusquisq̄ cū nascitur et hōspitio huius mundi excipitur. initium sumit a lacrimis: et cum abhuc omniū rerū ignarus sit. nihil aliud q̄ flere nouit. Patientia naturali lamentatur. mortalis vite pcellis q̄s ingreditur gemitus et ploratus in ipso exorbio suo rudis anima testat subatura. Idic q̄biu uiuitur et laboratur. nec subantibus et laborantibus possunt magis alia q̄ patientie subuenire solatia. Nec aliud magis iustos et iniustos discernit. q̄ q̄ i abuersis per impa

¶ Titulus

tiētiam blasphemāt iniustus pquerit. et patētia iust' pbat'ur. Deniqz patia est q nos p uat deo 7 cōmēdat. q iras tempat. linguā refrenat. mētem gubernat. pacē custodit. disciplinā regit. potētiā diuinit' coeret. inopiaz paupz refouet. facit hūiles i pspēris. fortes in aduersis. docz delinquētibz cito ignoscere. et delinquētem diu et multū rogare. fidei fūdamēta munit. incremēta spēi puebit. actū dirigit. Ecce caritas que est vinculū fraternitatis. fundamētū pacis. tenacitas 7 firmitas unitatis. que fide et spē maior est. q opa 7 martiria pcedit. q nobiscū spēfna manebit. Ipa caritas: ut ait apl's. patēs ē. j. Cor. xiiij.

¶ Fructus fortitudinis. §. iij.

qto notat seu utilitas cū addit. Fact' ē mibi in salutē. s. dñs. et hoc p fortitudinez. puerb. vlti. Mulierem fortē. i. aīaz qā inueniet: q. d. difficile est inuenire. Multi ei deficiūt i varijs tribulatōibz. Alij ex diutinis afflicōibz. ples in grauibz psecutōibz tyrānoz vel alioz. plūmi in dñsis temptationibus. Qz siqz inuenit. pcul et de vltimis finibz pēciū ē. i. merces 7 premiū: qz qui suffert. i. pster vincit tēptationem. in omni tribulatione est tēptatio impatiētie. Dic recipiet coronā vite Iaco. j. Cōfidit in muliere. i. aīa forti cor viri sui. s. xpi. q. s. nō recedet a fide ei' ppter quēcūqz. Sposi nō indigebit. i. indumētis virtutūz quibz diabol' expoliat incōstātes. fact' est q dñs in salutē forti. p ducēdo ad glāz. Insup sit ei in salutē ut aliqñ nō videat dolores sentire. pso latōnes diuinas mēti infundendo. Abi sciendum. qz circa actū fortitudinis tria sūt cōsiderāda. Primum est q fm Tho. scda scde. q. cxxxvj. fortis in actu suo pūcipali q est sustinere. pē piderari ex pte corpis. Et sic sustinē pūssiones. flagella. vulnera. mortē. est tristabile 7 dolorosū. Et hoc negare. eēt negare eos esse carnales. i. hēre ppetatez carnis. Si enim hnt carnē sensibiles. necesse est q lesiua inferat eis dolorem: et tātomagis. qto quis est de licatioris cōplexionis. Potest etiā piderari ex pte mētis: et sic fortis hē q delectē de actu fortitudinis et de fine ei'. s. qz ppter deū vel pūmū illa sustinet. An Eleazar? qz noluit cōmedere carnes porcinas. ex eo q erat p legez dei. dum grauiter cedere ait. Dñe qui habes scēaz sciētiāz. tu scis qz diros sustineo corporis dolores. s. quo ad sensum carnis. fm aīaz dō ppter timorē tuū libēter hec patior. ij. Mach. vj. Secūdu qd notādū est circa actū fortitudinis est. qz in dolore sensus impeditur mēs fortis. ne in ppa opatione fortitudinis. s. patiēdo delectatōz sentiat. Eo qz vehemētia passionis vni' potētie. impedit potētiā aliā in actu suo. ppter cōnexionē potētiāz adinuicē sicut et cū aliqz intellectū figit ad aliqd. non videt que an ipm sunt. Nō g requirit qz for

¶ Tredecimus

tis sentiat delectatōnē in suo actu. sed sufficit q nō ita cōtristē ut a rōne 7 virtute recebat. An et Petr' in canonica sua ait. Modicū et si oportet vos cōtristari i varijs temptatōibus ut pbatio fidei vfe pēciosior sit auro 7c. Non dicit delectari: sed pūstari. Et. vij. q. j. suggestum. bñ. Non vos hñi a pio mētis pposito afflictionū amaritudo coartet recedere. cōsiderātes quāta p absolutione nra creator dñs. et redemptor nri pūlerit. quibzue pūmelijs se afflicēbū tradiderit. Terciū qd pōt atēbi circa actū fortitudinis est. qz gñ a dei suphabundans. forti' eleuat aīaz ad diuina in quibus delectat. qz a corp'alibus penis afficiat. Unde apl's. Suphabūdo gaudio i omni tribulatōne nra. Iunc 7 Tiburci' cū sup carbones viuos nudis plātis incebet aiebat. Quid mibi si roses flores incebet i noīe dñi. Et Agatha. Ego i his penis ita delector. sic q audit bonū nūciū. aut qui videt amicū diu desideratū. Unde aliqñ etiā miraclose fit. ut talia aduersa et martiria corp'i nō noceāt: ut ptz i martiribz innūeris. qz ex dñsis cruciatibz fortē toleratis euasēt a morte liberi: ut dicē tñs possit: fortitudo mea et sal' mea pñs. fact' est mibi i salutem etiā corpis. Fit af i salutē act' fortitudinis nō solū sibi. sed etiā plimis. Alti ei pūgnātes fortē p pñā. 7 morti se exponētes: liberauerūt plos suos. ut Iudith et Machabei. Et Amb. ec dñe i li. de offic. Fortitudo q bello a barbaris defendit pñāz. vel domi defendit i firmos. vel a latronibz socios. plena ē iustia i. dñtē. xxiij. q. iij. fortitudo. Corridz af huic dono bñtudo qñta. ubi dñr M. v. Bñ q esu. et siti. iul. qñ ipi sāt. Et hoc satis cōueniēter. qz sic fortitudo in armis pñstet. ita ē esuries 7 sitis iustie: qd ptz ex eo. qz valde virtuosū ē q aliqñ nō solū sāt opa virtuosā q cōtr opa iustie bicūt. s. qz ea faciat cū quodā desiderio infatigabili. qd pē figri pfamē et sitim iustie. Et glo. ibi dñe. qz esuries iustie spū fortitudinis fulciē. ne i via lateat. Sic em de fortitudine corp'al pcedit esuries naturalis. 7 eē ex debilitate corpis fastidiū: sic et de fortitudine spiritali. Et sic ex fortitudine corp'al est esuries certaminū: sic et de dono fortitudinis ē esuries iustie in pñti. et satietas in fuso. Esuriētibz et sitiētibz saturitas est. qñ laboratibz certatibz refectō. Iustia af sua vnicuiqz rededit deo sibi et pñti. Nec iustia nō plene i nob implebit. donec sit de oīa in nob. Et li possū esurire: satiari af in fuso ubi hoc donū habetur a sātis. nō quidez ab actū illum qui est in pñti. s. patiēdi. ibi em nulla penalitas. vñ nec difficultas. Sed quo ad hūc actū. s. innitēti pfectissime virtuti diuine. seu fm Tho. i. iij. bil. xxiij. perfrui plena securitate ab omibz laboribus et malis. Et sic dominus erit fact' in salutem perfectam;

Capitulum

De triplici fortitudine. Capitulum II.

De ampliatione huius materie fortitudinis. I. multa sunt dicta sup de ipsa et de pto e. sup in ti. de fortitudine p totu. et in. c. de patientia. q hic no oportet replicare. Alia adhuc ponetur p aliu modu. Et qz in scripturis frequenter fit mentio de fortitudine. sciendu q triplex est fortitudo. Fortitudo q est tpalis. Fortitudo q est virt' spalis. Fortitudo q est bonitas generalis.

De prima dicitur. S. i.

Diere. ix. Non gloriatur fortis in fortitudine sua. Infirma huius mundi elegit de' ut cōfunderet fortia. Sed que fortitudo tpalis. cū omis caro fenit. et omnis gl'a eius quasi flos fenit. **Isa. xl.** Homo enī natus de muliere brevis uis tpe quasi flos egredit' et cōteritur et fugit velut umbra et nūq' in eodem statu pmanet. **Job. xii.** Sed et hec fortitudo tpalis triplex. Fortitudo actōis criminalis. et hec d' testanda. Fortitudo dñationis mūdialis. et hec nō affectanda. Fortitudo vigoris corporalis. et hec edomanda. De fortitudine criminali dicit ps. Fortes quiescit aīas meā. i. auferre siue hoies. siue demones fortes ad vitia ppetranda. qui nullis laborib' vel difficultatib' dimittūt. quin mala faciāt. **Un** de diabolus d' **Job. xl.** virtus ei' in lumbis eius et fortitudo eius i umbilico ventris e'. Quia enī: ut dicit Grego. seminariū luxurie est viris i lumbis. vñ. i. decubitus semen. et in mulierib' i umbilico cū diabolus magis laborez dñis vñs et fraudib' ad inducēdū viros et mulieres ad luxuriam q' ad alia vitia. Factos enī viros quos p alia vitia nō potuit detegere p istō pstrauit. iteo pcpue fortitudo ei' d' e' i lumbis et umbilico. **Et** **Isai. v. dñ.** Ele q pot' res estis ad bibendū vinū. et viri fortes ad miscendā ebrietatez. **Et** i quib' pstat fortitudo vitiosa maior. oñdit Grego. i li. moral. t'et' etās illō **Job. vi.** Que est fortitudo mea. vbi ait. Reptebor fortitudo est trāsitoria sñ cessatione diligere: p flagella pctoris insensibil' pburare: ab amore tpaliū nec aduersitate qescere. ab inanē glaz cū detrimto vite pueire. malitie augmēta querere. bonor' vitā nō lingua et morib' s' etiā gladijs impugre. In semetipsis spē ponē. iniquitatē qttidie sñ villo defectu ppetrare. An nō sūt fortes reprobi: q ad pñtis vite pcupiscentiā. tot laborib' currūt. tot piculis se audacter obijciūt. p lucris libet' ptumelias ferūt. Ab appetit' sui libidine nlla moti prietas d' s'istūt. p'cussionib' decrescūt. et mala mēi tolerāt. p mūdo et ei' (ut ita dixerim) gaudia querētes pñt. nec tñ hui' pñtes fatigā. vñ et q' in absinthio inebriā. hec Grego. Et sic fortes sūt ad miscēdā ebrietatez. nō vini sua

Secundum

vis. sed absinthiaci amarissimi **Tren.** Inebriauit me absinthio. **De** testāda ē g ista fortitudo et euitanda. De fortitudine domini tpalis q cōsistit i lato dñio et magno exercitu d' **Gen. x. q** Nemroth cepit eē potēs i fra robustus venator corā dñio. i. extinctor et oppressor hoim p tyrānidem. q pto p fortitudinē suā voluit dñari. de q dicit **Joseph.** q fecit hoies elatos ad iniuriā dei et pemptū **Nemroth** fili' **Cham.** cū eēt ceteris audacior. ceterisq' fortissim' manu: suadebat nō eē attribuentū deo. s' ppijs virib' q hoib' felicitas eueniret. Quatēs hoibus a timore dei recedere. et in ppijs viribus spē ponere. qd eis fuit causa turris edificande usq' ad celū. Sed p'fusi linguis destiterūt. Et ille **Nemroth** fulmie perijt. vel in bello occisus f'm alios. De **Artia** rege hunor' legi. q cū viciss' et subiugasset orbē. et occidisset **Theodorici** regē v'andalor'. et **Nethiū** patriciū romanor'. qui habebāt i exercitu suo quinquies cētū milia pugnator'. q p'federati erāt p eū. et subiugass' et depopulatus fuisset romā et aquilejā et italiā et mltas alias regiones. Cū victor ad terrā suā redisset et nuptias celebrasset. i ipsa nocte vino ingurgit' incallescēs. sāguinē p nases emittēs a vino vict' et occisus. cum eo aiām euomuit. **Dis** pot'at' inq' sapiēs. vita brevis. qd patuit i **Alexābio** magno. q postq' fortitudine sua et exercituū suor' totū orbem subiugauit. modico veneno extinct' est. i. xxxij. anno etatis sue. **Un** h' fortitudo nō affectanda sed pñēda. q: ut dicit **Greg.** omne qd h' eminet: p merorib' afficit' q honoribus gaudet. bi. xiiij. nerui. Fortitudo corporalis ad vñ bonū excedēda est. f'm illud ps. Fortitudinē meāz ab te custodiā. i. p'fuabo ea vñdo ab tuū honorē. **At** eo enī corpe fortis fuit dñ. q adolescēs cū gregē ouīū pñis custodiret. vñs vñ leonez rapientē ei oues capiebat et occidebat. Et ea fortitudie vsus ē ad dei laudē: bellādo tot' inermis cū sūda p **Goliath** gigantē fortissimū. et quē lapite ex sūda iactato pstrauit. et gladio e' caput amputauit. Nec tñ d' ista gloriā dñ. q cito supā **Judas** machabe' fortissim' d' **ij Macha. xij.** q filis fact' est leoni in opib' suis. **ij Macha. ij.** De leone d' puer b. xxx. Leo fortissim' bestiarū ab null' p'uebit occursū. Qui tantēz p' mltā pñia gl'ose inita. et plurimas hostiū strages et victorias: i bello occisus est. **Hercules** fortissim' corpe. a qrtana febre corrept' p' impatiētiaz i ignē seipm picit. **Sāson** fortissim' fuit. s' tñ vict' a balila fuit.

Secundū gen' fortitudinē. S. ij.

nis q est virt' spalis p' tripl' affigri. qz vel ē ex acq'sitōe. vel ex infusioe. vel ex doni actōe.

De pñia loq' pñs i li. ethi. et tulli' et seneca' alij ethnica i libris suis. Sic eā diffinit **Tulli.** Fortitudo ē rōnalis et libilū aggressio. et eop

Titulus

cōstās p̄fessio. Macrobi⁹ aī sic. Fortitudo est animū sup̄ metū piculū agē. nihilq; nisi sp̄ia timere. vel aduersa vel p̄spera fortiter tolēare. Et s̄m Papiā dī fortitudo a fero fero. qz facit oīa equanimiter ferre: vel a ferro. quia ip̄a facit hoīez ferreū et buz ab frāgēdū: sic ferz domat alia metalla. ita fortitudo ea q̄ se dura vincit et emollit. Causaī aī ista fortitudo ex actibz sic et alie virtutes morales. Sicut enī ex frequētibz actibus castitatis q̄ abstinentie. generat virtus q̄ dī castitas vel abstinentia: ita ex frequēti aggressione arduorū q̄ toleratōe aduersorū generat fortitudo. Idac claruerūt antiqui romani. q̄ p̄ bono reipublice multa picla sustinuerūt et aduersa: ut marcus regulus et scipiones. qui tñ ex hōmōi p̄emū glorie nō sūt p̄secuti. qz nec fide nec grāz habuerūt. ¶ Scda fortitudo est ex infusione. Ubi notādū. q̄ s̄m Tulliu nomen virtutis q̄ uia sit cōmune ad omīez virtutē: p̄ quādā tñ excellētiā attribuit et dī de fortitudine. qz viz tūc. ne p̄pter aduersa q̄ frequēter accidēt deficiat. Uñ et Sapi. viij. dī. q̄ sapia diuina q̄ grāz includit. sobrietatē. i. t̄pantiam q̄ p̄uētā docet. iustia q̄ virtutē. quibz nil meli⁹ in vita est hōmōi. Appellat aī virtutem fortitudinē. Docet aī hāc virtutē. i. fortitudinē nō hūana sapia s̄ diuina. Et i hoc dī a fortitudine acq̄sita. Scdm enī materiā ēea quā versat. i. aggressū difficultū q̄ toleratiā malorū pueniūt. Sed i cā q̄ fine dīrūt. Nā p̄ia cā ex actibz multiplicatis. p̄cedētibz ex luce rōnis. S̄ fortitudo infusa nō causaī ex actibz hūana p̄io. sed ex grā infusa et dinoluit. S̄ bñ augeī ex actibz postea multiplicatis. Ante q̄ multi recepta baptisimi grā. immediate exponebāt se ad oīa ardua. etiā ip̄a mortē: nō solū viri sed q̄ tenere puelle. In fine dīrūt. quia fortis ex virtute acq̄sita. fortia agit p̄pter ciuitatē seu rempublicā frēnā. Sed fortis ex grā infusa. ardua aggredit̄ q̄ tolerat. p̄pter ciuitatē celestē p̄ncipalī. et sic ex p̄pter bonū reipublice aliqñ. Et sū ista q̄ saluari nō pōt. vñ q̄ nēcia ē cuiusq; Uñ et Def. i. q̄daz fmo ne. veritate. caritate et fortitudine. me mltū egere fateor. Deficit enī rō mea p̄ ignorātia veritatis. Languet volūtas p̄ inedia affectōnis. Caro infirmat̄ p̄ inopia fortitudis. Nāz rō min⁹ intelligit q̄ agēda sūt. volūtas min⁹ diligit intellecta. Et corp⁹ qd corūp̄it aggrauat aīaz. ut nō q̄ volum⁹ illa faciam⁹. hec ille Sicut q̄ veritas p̄ficiat intellectū. caritas volūtatē seu affectū: ita et virt⁹ fortitudis sensualitatē seu affectū. p̄cipue irascibilē q̄ actū. ¶ Ad hāc mltū hortat̄ de⁹ i scripturis ut Deu. xxxj. dī. Viriliter agite. p̄fortamini et nolite timere. neq; pauēatis ad cōspectū inimicorū. Et merito multū p̄mēdabilis est qz ip̄a de virtute p̄ci liberat. ps. Qui educit victos. i. p̄cis ligatos i fortitudie. Ip̄a de diabolo tri-

Tredecimus

umphat Iudic. vij. Dixit angel⁹ Gedeoni. Uade. i. hac fortitudine tua liberabis isrl de manu Madian. i. demonū. Ip̄a deum letificat et pacat Ebre. viij. Gaubiū ei dñi fortitudo vestra. Sicut rex quilibz multū amat q̄ gaudet de milite q̄ viriliter pugnat et dura vulnera sustinet. Uñ beat⁹ Andreas dixit tyrāno Ege minātī tormēta. Tanto regi meo ero acceptior: quāta grauiora tormēta p̄ eo fuero p̄pessus. Ip̄a aīaz bonis sp̄ualibz dītat. puerb. x. Egestatem opata est man⁹ remissa. man⁹ aī fortū diuitias parat. Ip̄a hoīem cōfortat ut q̄ mala nō sentiat. Uñ Stephanus plen⁹ gratia q̄ fortitudie. orabat p̄ lapidatibz q̄si percussiones nō sentiret. Et p̄pterea de eo cantatur. Lapidēs torētēs illi dulces fuerūt. Et seneca. Si magnanīm⁹ fueris. nunq̄ iudicabis tibi p̄tūmētiā fieri. De inimico tuo dices: nō nocuit ei si nocēdi aīm habuerit. et cū illū i p̄tate tua habueris. vindictā putabis iudicari potuisse. Nec mai⁹ genus vindicādi q̄ ignoscere. hec ille. Dec est fortitudo vincē seipsū. Ip̄a dominū p̄stat. puerb. xij. Manus fortū dñabif. q̄ sup̄nū regnū intrat. Isa. lxj. Vocabūf in ea fortes iusticie. plātatio dñi ad glorificādū. ¶ Quis aī ista fortitudo causet p̄mo et p̄ncipalī a grā dei: multa tñ alia cooperat̄ ad actū ei⁹. Et p̄io fides. Ad Hebr. xj. Sacti p̄ fide vicerunt regna q̄c. Fortes facti sūt i bello tpali i sp̄uali. i. Job. v. Dec est victoria q̄ vincit mūdū. i. aduersa mūdi fides n̄a. Scdo spes. ad Hebr. vij. Fortissimū solatium habem⁹. q̄ cōfugimus ad tenēdā p̄positā nob̄ spem. Et Isa. xl. Qui sperāt i dño mutabunt fortitudinē qz. i. ubi p̄i⁹ erāt fortes p̄ mūdo postea erūt robustiores p̄ deo. Tercio dilectio Cant. vlti. Fortis ut mors dilectio. qz. i. facit hoīez forte ut oīa vincat ardua. qñ s̄m aug. oīa difficilia et aspera leuia et p̄pe nulla facit amor. Quarto timor dei. puer. xij. In timore dñi fiduta fortitudinis. Job. iij. Ubi ē timor tuus ibi fortitudo tua. Quinto castitas. Job. xvij. Mundis manibz addet fortitudinē. Et de Iudith dī. c. xv. Fecisti viriliter q̄ fortatū ē cor tuū. eo q̄ amaueris castitatē. Narrat in lib. de septē donis. q̄ cū Gottifridus de bullione qui prim⁹ de frācis regnauit i isrlm. cepisset armis anthiochia. isrlm. et syriā: occisis et expulsi sarracenis. cū mirarēt omēs eius fortitudinē. eo q̄ nullus sarracen⁹ poterat ei resistere. nec ictū man⁹ eius sustinē. t̄pe treuge turchorū ammirati miserūt ei munera visitātes eū q̄ querētes. Ante tāta essz maibz ei⁹ fortitudo: qui coraz eis ense suo scindebat equi caput: et dicerēt q̄daz q̄ erat virtute ensis sue: accepto ip̄e Gottifrid⁹ alio ense a sarracenis tradito ibez fecit de alio eq̄. Et tūc cū quererēt vñ hec ei virt⁹. cū nō ēēt maior alijs hoībz ait. q̄ nūq̄ mā⁹ sue p̄trectauit carnes meretricis. nec luxuria fuerant inquinatē.

Capitulum

Et sic patet. quod castitas coopat ab fortitudine et corpalet et virtutalem. Sexto est exhortatio maiorum. Tunc et dominus mandauit i veteri lege Deut. xx. quod appropinquante hora belli exercere bi inimicos: sacerdos staret ante acies et sic loqueretur. Nolite timere nec formidatis eos. quia dominus deus vestrum in medio vestrum. et ipse dimicabit aduersarios vestros. Sic Iudas machabeus. ij Macha. xv. exhortatio socios ad bellum contra inimicos. qui erant incompatibiles plures cum numero fortissimo. ubi ibi quod singulos eorum armavit non basta et clipeo: sed fronsibus optimis quibus fortificati victoria habuerunt. Egilippus etiam narrat de clabibus iudeorum. quod Titus cum obsideret hierosolimam. hortabatur romanos milites ad viriliter dimicandum. ne subicerent victi populo iudeorum in perfusione romane perbitatis: et ne victi et occisi mitterentur in infernum. Porro opus fuitque eis exemplum leonide. qui cum esset in pugna cum trecentis lacedemonibus quibus perat. et infirmitate multitudine per se bellatur. et infirmitate pugnam in terris. quod si victi fuerimus cenaturi sumus in inferis. Que exhortatio tantum valuit. quod ipsi pauci. per se vel occiderunt vel fugauerunt. Septimo est consideratio exemplorum eorum quod fortiter egerunt. inter quod precipuum est meditatio christi passionis. Aplus ad Hebr. xij. Recognitate eum qui tales sustinuit aduersus se. metipsum persequens. ut non fatigemini animis vestris deficientes. Qui propositum sibi gaudio sustinuit crucem perfusione precepta. Greg. Si passio christi ad memoriam reuocetur. nil est tam asperum quod equum animo non toleret. Et Iaco. v. ubi. Exemplum accipite ex his. mali. id est dure mortis et loganimitatis. laboris et patie propter. Ecce beficam eos qui sustinuerunt: patiam Job audistis et finem domini vidistis.

Tercia fortitudo est. §. iij.
ex boni spiritus sancti operante. de qua dicitur in ps. Spiritus oris eius virtus. id est fortitudo eorum. celorum videlicet apostolorum et sanctorum virorum preceps. Et dicitur spiritus oris dei. quia a filio dei missus. ipse spiritus. Filius autem dei dicitur os patris. quia ipse nobis manifestauit secreta eius. Quis enim per fortitudinem virtutem infusa quod valeat aggredi ardua et sustinere ingruentia aduersa: tamen adhuc per istud donum fortitudinis magis roboratur. unde dicitur de ps. dicitur. Omnes fideles. Cum spiritus sanctus infunditur. id est per donum eius. cor fidele per prouidentiam et prestantiam dilatat. ut etiam ad ea quod non sunt necessaria ad salutem. desudando usque ad mortem se exponat: non quod irracionabiliter sed cum prouidentia. ut ad honorem dei et zelum salutis aliorum. In quibus autem differat fortitudo virtutis moralis a fortitudine que est donum. habet super in isto tit. §. j.
Et quod fortitudo hec donum inducit ad preceptum vite ob amorem dei et ad martirium appetitum et sustinendum. Ideo aliquid ab hominibus quod ponit Ciprianus adiunctum. In li. de mortalitate sic ait Ciprianus. Eius est mortem timere quod ad christum non vult

Secundum

ire. Et ei ad christum est nolle ire. quod non credit se cum christo incipere regnare. Contemnenda est omnis iniuria preteriti malorum. fiducia bonorum futurorum. Mori timeat cui hoc mora longiore confertur ut cruciatur et gemat interim differat. Mortalitas ista christi hostibus pestis est. Et autem fuis salutaris excessus. Martirium incipimus libenter appetere. dum discimus mortem non timere. Sed forte opponat aliquis. hoc me in preteriti mortalitate contristat. quod qui ad tolerantiam passionum tota me virtute deuouerunt. martirio meo priuor: dum mortem prouincior. Respondeo. non est in tua preterita. sed in dei dignatione martirium. Nec potes te dicere preteristi. quod nescis an merearis accipere. Deinde scrutator cordium deus. qui perspicit apud te patam fuisse virtutem. reddet per virtutem mercedem. quod seque habet de pe. bi. j. Nunquid. Apud quem martirium mercedem percipit. animus ab bono debitus deo iudice coronatur. Aliud est enim martirio animi deesse. Aliud autem de fuisse martirium. hec ibi. Nec deus querit sanguinem nostrum: sed fidei. Nam nec abraham nec ysaac nec iacob occisi sunt. qui tamen iustie et fidei meritis honorari inter patriarchas primi esse meruerunt. Non sunt lugendi fratres nostri accensione dominica de seculo liberati. cum sciamus eos non admitti sed premitte: et occasione non esse dandum gentilibus ut nos merito ac iure reprehendant. illi qui viuere apud deum dicimus. ut extinctos ac peritos luceam. Nihil enim predestinatio verbis perficere virtutem. et factis destruere veritatem. Quod ergo inter morimur ad immortalitatem: morte transgredimur. Nec per vitam habemus nisi hinc perigerit exire. Non est exire: iste sed transit et temporalis itinere de curso ad eternam transcurrere. Eius est in mundo diu velle manere. quem mundus oblectat. quem seculum blanditur ac decipiens illecebris terrene voluptatis inuitat. Porro cum mundus oterit christianum: quid amas qui te obit. et non magis sequeris christum qui te diligit ac redemit: hec ille.
In eplis autem suis ite Ciprianus ad martires sic ait. O quam vos martires diuina dignatio honorauit. ut ex vobis iam per martirium in assumptione ad coronam precesserit. per adhuc in carcere claustris et vinculis demoret. ad meritorum titulos ampliores. commetorum tarditate perficiens: habitura tot mercedem in celestibus per mihi quot nunc dies numeratur in penis. Posuerunt compedes pedibus vestris. et membra felicia ac dei templum infamibus vinculis ligauerunt. Sed ornamenta sunt ista non vincula: nec pedes vestros copulant ad infamiam. sed clarificant ad coronam. O pedes feliciter vincti. qui non a fabro sed a domino resoluuntur. et itinere salutare ab pabulum dirigunt. O pedes in seculo ab presens ligati. ut sint semper apud deum liberi et celeriter ad christum glorioso itinere cursuri. O martires sancti quibus vos laudibus predicem. quibus vos votis preconij exornet: Non cessistis suppliciis. sed potius supplicia vobis cessauerunt. Stetit voce libera. inter corrupta. stetit

¶ Titulus

diuina: armis quibz scilicet nubi. sed armis fidei armati. **S**ecurum fuit dei torti. tortoribus fortiores et pulsatres ac laniatres ungulas. pulsat ac laniata membra vicerunt. Inexpugnabilem vitam suam supare non potuit seuiens diu plaga repetita. Quis rupta page viscerum torqueretur in suos di non iam membra sed vulnera. **F**luebat sanguis qui incensum psecutionis extingueret. qui flamas et ignes gehenne glorioso cruore sopiret. **E**xempla gloriosa fortitudinis tunc fecit. In veteri testamento. Tolerantia passionum illi venerabilis et fortissime mulieris. tunc macha. qui ab Antiocho rege non solum morte in se sustinuit. ne per legem dei carnes porcinas haberet. sed et septem filios videns per varia et aspera tormenta cruciari. eos ad postitiam amabat. ut huius Macha. vii. ibi vide. Cui satis rursus in nouo testamento martiriū seculi felicitatis cum septem filiis. qui fuit romana: et ibi passa martiriū cum filiis. Quod de beato **A**nacletio qui assumptus ex eculeo atque ad patibulum raptus. moras carnicum arguendo ab pena alacriter perabat. Et in tormentis ab **D**atanum tortoribus aiebat. Hoc est quod semper optavi et votis omnibus exquisiui.

¶ Descendit Aug. i quinto. §. iiii.

lib. de ciui. dei. c. xviij. qui cum multi ex romanis antiquis infidelibus sustinuerint multa aduersa. et ipsa morte fortiter per gloriam mundi: multo magis fideles omnia tormenta debent sufferre per vera gloria celi: sic dicēs. **C**onsiderem quanta contempserint. que pertulerint. quantas cupiditates subegerint per humana gloria. qui ea tam mercede talium virtutum accipere meruerunt. **E**t valeat nobis etiam hoc ab opprobriis superbia. ut cum illa ciuitas in qua nobis regnare promissa est. tum ab hac distet. tum distat celum a terra a temporalis leticia vita eterna. ab inanibus laudibus solida gloria. a societate mortalium societas angelorum. a luce solis et lune. lumen est qui sol fecit et lunam: nihil sibi magnū fecisse videantur tunc per ciues. si per illa adipsa fecerint boni operis aliquid. vel mala aliquid sustinuerint: cum illi per hac terrena iam accepta tanta fecerint. tanta premissi sint: persertim quod remissio peccatorum qui ciues ad eternam colligit premiam. habet aliquid cui per umbram quādam simile fuit asilum illud romuleum. quod multitudinem qua illa ciuitas continebat quorūlibet delictorum congregauit impunitas. **P**ro eterna vita omnia fortiter ferenda si per hac temporalis vita fortes viri in se et in filios impendunt c. xviij. **E**t omnia aduersa toleranda sunt per deo. Quod si magnū per illa eterna celestis patria. cuncta sibi huiusmodi quolibet iocunda blandimenta per temerare: si per hac temporalis ac terrena filios brutus et occidere potuit. quod illa facere neminem cogit: Sed certe difficilius est filios interire. quod quod per ista faciendum est ea quod filiis congreganda videbantur atque suauia. vel donare paupibus. vel si

¶ Tredecimus

existat temptatio que id per fide atque fieri iusticia compellat amittere. **F**elices enim vel nos vel filios nostros non diuitie terrene faciunt. aut nobis viuētibz amittere. aut nobis mortuis a quibus nescimus. aut certe a quibus nolimus possidere. Sed deus felices facit qui est metum vera opulencia. **B**ruto autem qui filios occidit. infelicitatis phibet testimonium poeta laudat. **A**leci. **N**atoque per noua bella mouētes. **A**d penam pulchra per libertatem vocauit. **I**nsel: utique ferēt ea facta minores. Sed versu sequenti consolat infelices. **E**icit amor patrie. laudumque immensa cupido. **H**ec sunt duo illa libtas et cupiditas laudis humane. qui ad facta perpulit miranda romanos. **S**i ergo per libtatem mortuorum et cupiditate laudum qui a mortalibus expectatur. occidi filii per potuerunt: quod magnū est. si per vera libertatem. qui nos ab iniquitatis et mortis diaboli diuitu liberos facit. nec cupiditate humanarum laudum. sed caritate liberatorum hominum. non a **T**arquinio rege. sed a demonio et demonum principe. non filii occidit. sed christi pauperes in filios perputat. **S**i alii etiam romani princeps cognoscit **T**orquatus. filium non. quod per premiam perputat. sed etiam per premiam. tunc quod per imperium suum. id est quod impauerat per impator: ab hoste puocat inuenit. li ardore pugnauerat. licet viceret. occidit: ne plus malo esset in exemplo imperij perputi. qui boni in gloria occisi hostis: ut quod se iactent qui pro immortali premie legibus omnia quod multumini quod filii diligunt. bona terrena perennit: **S**i furus camillus etiam ingratum patriam. a ceruicibus acerumque hostium vehentium iugum depulerat damnatuque ab emulis fuerat. a gallis itaque liberauit. qui non habebat potorem ubi posset viuere gloriosus. **E**ur extollat velut grāte aliqd fecerit. qui forte in ecclesia dei ab inimicis carnalibus grauissimam ex honoratōis passus iniuriā. non se ab hostes ei hereticos trāstulit. aut per illas heresim aliquid perdidit. sed ea potius quod valuit ab hereticorum perniciosisima peruitate defendit: cum alia non sit ubi viuas in hominum gloria. sed ubi vita acquirat eterna. **S**i **M**uti? ut cum **P**orsenna rege pax fieret. qui grauissimo bello romanos premebat. quia **P**orsennas ipsum occidere non potuit. et per eo alterum deceptum occidit. in ardētē aram ante oculos dextrā extendit dicēs. multos secū tales qualem eū videt in exitu ei? cōiurasse. Cui ille fortitudinem et cōiurationem talium phorrescens. si vlla dubitatio se ab illo bello facta pace cōpescuit. **Q**uis regno celorum imputaturus est merita sua. si per illo non vnus manu. neque hoc sibi ultro faciens: sed persequere aliquid patiens totū flammis corpore impendit: **S**i **C**urti? armatus equo concito in abruptum huiusmodi ire se precipit dedit. deorum suorum oraculis fuit. qui iussu erant. ut illuc ibi quod romani haberet optimū admitteret: nec aliud intelligere potuerit. qui viribus armis excellē. **E**t deo videlicet oportebat. ut deorum iussu in illū

Capitulum

interitū vīr p̄cipitare? **Q**uid se magnū p̄terna p̄ria fecisse dicturus ē. qui aliquid fidei sue passus inimicū. nō se ultro i tēz morā mittēs. sed ab illo missus obierit? **Q**uāquidē a dñō suo eotēq; suo rege p̄rie certius oraculū accepit. **N**olite timere eos q̄ corpus occidūt. aīaz at̄ occidere nō p̄nt. **S**i se occidēt doctis certis verbis q̄dāmodo cōsecrādos **D**ecij deuouerūt. ut illis catētib; et irā deoz sāguine suo placātib; romanus liberaret̄ exercitus: nullo mō sup̄biant sc̄ti martires tanq̄ dignū aliq̄d p̄ illi p̄rie participatōe fecerint. ubi eīna ē et vera felicitas si vīz ab sui sāguinis effusione. et nō solū suos frēs p̄ q̄b; fundebat. vep̄ et ip̄os inimicos a quib; fūdebāt. sic eis p̄ceptū ē diligētes caritatis fidei et fidei caritate certantes. **S**i **M**arc' publius tedi cās eē iouis iunonis minerue. falso sibi ab inuidiis morte filij nūciata. ut illo nūcio p̄turbat' abscedēt atq; ita tedi cās gl'iaz collega eius cōsequerēt. ita cōtempnit. ut eū etiā p̄ici insepultū iubēt. sic i ei' corde orbitatis dolorē. glorie cupiditas vicēat. q̄d magnū se per euāgelij sc̄ti p̄dicatōnez q̄ ciues sup̄ne p̄rie de dñis liberāt' et colligūt errorib; fecisse dicē? ē: cui dñs de sepul' a p̄is sui sollicito ait. **B**e: q̄ me et sine mortuos sepelire mortuos suos? **S**i **M**arc' regul' ne crudelissios hostes iurādo fallēt. ad eos ab ip̄a roma reuersus ē. qm̄ sic romanis eū tenere volētib; sp̄sōdissē ferē posteaq; afria fūerat dignitatez illic honesti ciuis h̄re nō posset: eūq; cartaginēses. qm̄ p̄ eos in romano senatu egerat gūlissimis supplicij necauerūt: q̄ cruciat' nō sūt p̄ fide illi' p̄rie cōtēndi. ad c' b̄itudinē fides ipsa p̄ducit: **A**ut q̄d retribuet dñs p̄ oīb; q̄ retribuit. si p̄ fide que illi debet. talia fuerit hō passus. q̄lia p̄ fide quaz perniciōssimis inimicis debebat passus ē regul'? **Q**uō at̄ se audebat extollere de volūtaria paup̄tate xp̄ianus. ut h' vite p̄grinatōne expeditū ambulet viā que perducit ad p̄riaz. ubi vere diuitie de' ipe est: cū audiat vel legat luciū valeriū. q̄ in suo d' funct' est p̄solatu. vsq; adeo fuisse pauperē. ut nūmis a p̄lo collatis ei' de sepultura curaretur. **A**udiat vel legat quintū cincinnatū cū q̄ tuoz iugera possidēt. et ea suis manib; colēt. esse ab aratro adductū ut dictator fieret. maior vtiq; honore q̄ p̄sul. victisq; hostib; ingētem gl'iaz cōsecutū. in eadē paup̄tate māsisse: **A**ut q̄d magnū se fecisse p̄dicabit. q̄ nullo p̄mio mōi hui' fuerit ab eīne illi' p̄rie societas seduct': cū sabaciū didicerit tātis muneribus pirri regis p̄rotaz. p̄missa etiam q̄rta p̄te regni: a romana ciuitate nō potuisse diuelli. ibiq; in sua paup̄tate p̄uatū manē māsuisse: **M**artē at̄ debē' fortis eē in fide. et nūllatenus dubitare. fm̄ illud **P**et. in canonica **A**duersari' vīr diabolus tāq; leo rugiēs ēcūit querēs quē deuoret. cui resistit fortis i fide.

Secūdum

Maximus i finone ait. **N**ouerim'. q̄ nō sine magno discrimine de religionis vitate disputamus. quā tantoz sāguine p̄firmatā videm? **M**agni periculi res. si post p̄phaz oracla. p' aploz testimonia. p' martiz vulnera. veterē fidez q̄ nouellā discutere p̄sumas. et post taz māfestos duces i errore p̄maneat. et p' sudores morietum oīsa disputatōe cōtendas. **E**t paulo ante itē ait. **Q**uanta circa nos dei nri sollicitudo. dū nob; fidē verā duro agone martirū p̄mendat. afflictōz p̄cedētū instructionē efficit posteror. **I**llos examinat ut nos erubiat. **I**llos cōterit ut nos acquirat. eoz cruciatūs nros vult esse p̄fect'. hec ille.

Tercia fortitudo seu §.v.

tercio modo accipit fortitudo p̄ virtute generalī. i. quodaz vigore mētis ad resistendū impugnatōi cuiuslibet vitij et aggrediendū laborē actū virtuosoz. **E**t sic canit ecclā. **E**stote fortes i bel. et pug. cū ant. fer. et acci. reg. ef. **N**ō em̄ coronabit' ait aplūs. nisi q̄ legitime certauerit. ita. i. q̄ victorias h̄e de oīb; vitijis. **E**t p̄s. **E**xpecta dñm virilit' age. cōfortet' cor tuū et sustine dñm. **U**bi nota q̄tuor reglas. **P**ria est p̄sūptōis exclusiua. **E**xpecta dñm. **S**ecda est fatigatōis aggressiua. virilit' age. **T**ercia ē debilitatōis remotiua. p̄for. cor tu. **Q**uarta ē p̄fectōis p̄tinuatiua. sustine dñm. **Q**uia militia est vita hoīs sup̄ terrā: i hoc bello ut q̄s viriliter dimicet. oī p̄rio ut excludat a se p̄sūptionē: nō cōfiteō de sensu suo vel virib; suis. vel opib; bonis. **L**eo papa i p̄mone. **N**emo de cordis sui puritate p̄fidat. q̄a peruigil ille hostis acriorib; pulsāt infidib; q̄s maxime nouit abstinere peccatis. **E**t beatus **A**nthoni'. **N**ō cōfidat de tua iusticia. **E**t hoc est quod dicē. **E**xpecta dominū. i. ut te tuuet. fm̄ illud. **A**uxiliū meū a domino nō a mea virtute. **I**tem nō egrediariā viam cōmunez viuendi tradā a sāctis. **T**rita gradimur via dixerūt antiqui israhelites. **I**n operibus em̄ singularibus. extra communez legem nō sūt sancti imitandi. fm̄ illam regulam. **Q**ue a iure communi exorbitāt. in cōsequētiā nō sūt trabenda. de reg. iur. lib. vi. nisi quis esset certus de diuina inspiratōe ad illa vocatum. **N**ō em̄ quia quidam sāctus pater accessit ad domū meretricis. ut eaz cōuerteret qd et fecit. debet quilibet itē agere. **N**ec q̄ vnus audiēs locū suū i fornicatōez lapsū. ut reducēt eū ad p̄riaz q̄si despectū. mentit' est dicēs: etiā i illud p̄c̄m incidisse. exhortās ut simul irēt ab p̄res p̄ p̄ria recipiēda: licz mētiri et seipm̄ infamare. **N**ec quia **A**rseni' vna nri hora dormiebat i die naturali. aut q̄a **I**ohes baptista comēdebat locustas. i. radices herbar' a vino abstinēs. debet quis talem austeritatē assumere. **S**ed expecta dñm ut p̄us te vocet ad h̄mōi singularia agenda. **I**tem si

¶ Titulus

petens aliquis a dño vl' liberari ⁊ abiuuari i aliqua tribulatione vel tēptatōe. ⁊ nō ita cito exaudiris vt velles. expecta dñm. Abacuk. ij. Si morā fecerit expecta eū. qz veniens veniet ad adiuuanduz. ¶ Scda regla est. vt fortiter agat laboriosa opa. Vir' em̃ et scia circa difficultia: inq̃t pbs. Et xpc Math. vij. Arta ē via s. bonoz ope ⁊ q ducit ad vitā. Et ideo viriliter age. Vir dñ a virtute. et virtus est fortitudo: que inq̃tum generalis virtus est. hē pugnare p oia vitia. Quilibz em̃ virt' hē suū inimicū. s. vitii sibi oppositum: immo duos inimicos. vnū a dextris p excessum. aliū a sinistris p defectū. Et ideo apls ait. ij. Corin. vj. Per arma iusticie virtutis dei a dextris ⁊ sinistris exbeamus nosmetipsos vt dei ministros. Quaslis aut dñs talis et minister ei? inquit sapiens. Et q mibi ministrat me seq̃t. ait ipe dñs Job. xij. Dñs aut fortis ⁊ potens. ait ps. dñs potēs i plio. Cū em̃ diabol' fortis virtute nature. armatus malitie multiplicitate teneret atrisū vū. s. mūdū pacifice. qz nullus tēptatōri resistebat. Supueniens fortior eo dñs ihs vicit eū: vt dñ Luc. xj. ex q expectat' dñs veit et bellans fortiter vicit. Ergo viriliter age. a dextris p infidelitatē. a sinistris p supsticiōez. p arma virtutis dei fortis fidei. j. Pet. v. Cui s. dyabolo resistite fortes i fide. Cōtraria em̃ adinuicēz bellāt et mutuo se expellūt. Viriliter age a dextris psumptōnis. p diabolū eam suggerētez: et a sinistris despationis. p arma virtutis dei. s. spei Isa. iij. In spe erit fortitudo ṽra. s. ad vincēdū diabolū p desperatōnem vel psumptōnez. Viriliter age a dextris inordinatē dilectōnis. a sinistris inuidie et rāchoris. Viriliter age p arma virtutis caritatis Gen. xxxij. figuratiue dñ. Si p deū fortis fuisti. s. tu caritas: q̃tomagis p hoies pualetis: Caritas em̃ fortis dñ p deū. qz eū trahit ad terrā. ⁊ ab morteꝝ induxit. Viriliter age a dextris gule et luxurie. p eas dimicādo. Et a sinistris infirmitatis a necijs abstinendo. p arma virtutis dei. s. fortis iusticie puerb. xv. Domus iusti plurima fortitudo. Viriliter age a dextris prudētie nimie. s. suo sensui inmitēdo. Contra illū. Ne innitatis prudētie tue puerb. iij. Et a sinistris imprudētie et stoliditatis. Vir sapiēs i. prudēs fortis. puerb. xxij. Viriliter age a dextris nimie audacie. et a sinistris indebite timiditatis puerb. xxxj. Fortitudo et decor i dumentū ei? s. anime virtuose. Tūc decora ē fortitudo. seu aīaz decorat: cū nec p̃cipitāter se q̃s ingerit ad picula. nec timiditate ab eis cum oportz retrahit. ¶ Et qz i bellādo homo laborat: ne ex fatigatōne deficiat. ponit ecia regula que repat debilitatōne: cū subdit. Cōfortet cor tuū. Apl's ad Ephe. Cōfortamini i dño et i potētia virtutis ei. Confortari i dño. est ex his que sūt dñi. vt i verbis eius. Sicut em̃ cibo corporalis confortat corpus et

¶ Tredecimus

corroborat: ita et panis doctrine spūal' Act. ix. de saulo cōuerso dñ accipies cibū cōfortatus est. Sacroz frequētatio cōfortat et roborat. p̃cipue eukaristie. Vñ ecclia i collecta dicit eukaristia. Sit fortitudo fragiliū. sit p oia mōi picla firmamētū. Cōfortat cor vno spūalis iustie. qz vt dñ. ij. Esdre. viij. Omēs mētē sāt securā vinū. nec aliqd timet. Ita inquit. b. Antoni' i vitispatz. Nil ita sāt mētē fortē ab oia aduersa intēptamēta. sic leticia spūalis. Man' xpi cōfortat infirmū cor. vñ ⁊ dñ corbale. hē ac est meditatio passionis xpi. In e' figurā helyas ambulauit i fortitudine sū cine ricij panis est: signantis xpi passionē. vñ ab montē dei supne p̃ue. iij. sc. xij. ¶ S3 nō sufficit bñ inchoasse et bñ ad tps p̃seq. nisi ad finē vite puerfatō scēa teneat. Et ideo pōit q̃ta regula ad vitēdū bona dñi i ēra viuētū. p q p̃sequēdo hec regula dñ. s. sustine dominū. nō solū suscipe p grāz. sed sustine: vt si te grauet vel quis videat i p̃tinuādo labores ⁊ aduersa. nō deponas eū grā p̃cedo. Nūq̃ ab homine recedit dñs cū grā sua. nisi q̃s repellat eū a se: vñ dñ. Qui ac sustinuerit vñqz in finez b saluus erit. De his qui p̃dēte sustinētiam: dñ Eccl. ij. i. p̃seueratiaz. Vinc et Aug. de pe. di. iij. Inanis est p̃tia quā sequēs vita p̃maculat. i. carēs fructu vite eterne. si nō reuertat ad deū. Et sequit'. Esto i patia fortis cōfirmat: vitā bonā quā cepisti tenere nō te. seras. bonū p̃positū p̃serua iugiter. hec Aug. ¶ Temptationes insurgunt hominibus a diuersis. ¶ Capitulum Tercium.

Quia ad fortitudinem put est virt' generalis. p̃tinet bel lare p vitia. ⁊ tēptatōes q̃slibz viceret: omittēdo de fortitudine put est virt' spūalis. qz mltā dicta sūt de ea ⁊ p̃tibo eius i materia de virtutibz in ista eadē parte tit. iij. solū agemus b de tēptatōnibz. que vñ cū grā et tonis spūal' ē. Et licet i p̃ma p̃te in ti. de causis p̃cōz multa dicta sūt de temptatōnibz. Dic tñ p alium modū. Et ad hoc pōt induci illū ps. P̃cēncixisti me virtute ad bellum. et supplāstasi insurgentes i me s̃b' me. p̃cēncixisti. i. p̃parasti adaptasti istringēdo lūbos cordis abstinentia et castitate. ⁊ vestimēta t̃p̃alium rep̃ ad necessitatem istringendo non ad latitudinem et supfluitatēz. p̃cēncixisti. s. tu dñe a q̃ omne datū optimū et omne donū p̃fectum. virtute. i. fortitudine interiori inducente me ad talem restrictionē. Ad bellū spūrituale temptatōnū. Omis em̃ qui in agone p̃tendit: inquit apl's. j. ad Cor. ix. ab omnibus se abstinēt. s. impediētibz virtutē ei? p̃ hostes. Et supplāstasi insurgētes in me sub' me. eos supando. ¶ Isti autē insurgentes p nos i bello temptatōnū sunt. Dō mal'. Mūd' van'. Exterior: sēsus. Carnal'

Capitulum

appetit? Diabolus vari? Desimus antixpe.
Sumimus aut hic temptatio? put comuni?
 sumitur. p quada. s. instigatio seu impulsio
 ne alicui? ad pccm vel ad nocēdū: ut dimittat
 mus de temptatione q̄ temptat de? hoies. vel mgr
 discipulū. vel hō deū. sicut xpc **Philippū** Job.
 vj. v. homo deū ut illi israelite qui tēptauit
 rūt deū i cordibz suis i ps. **Cōtra** qd dicit **Deut.**
 vj. et **Matth.** iij. **Nō** tēptabis dñm deū tuū. et
 de hac d̄ q loquimur tēptatione incitatiois ab
 malū loquif saluator cū docuit nos dicere in
 oīone dñica. **Et** ne nos inducas in tēptatōez
Matth. vj. **Abi** nō petis ut nō tēptemur. qz me
 ritū pderemus et coronā. sed ut nō succubā?
 et vincamur a tēptatōe. **Ad** qd maxime ius
 uat. s. ad victoriā tēptationū oīo. **Uñ** ipe dñs
 ihs ait discipulis **Matth.** xxvj. **Uigilate.** s. res
 sistēdo et orate ne intretis in tēptationē. i. vi
 camini ab ea. **Aug.** in sermone. **D**uplices
 p nos mūdus acie mittit. s. ad bellādū p nos
 et tēptādū: demulcet pspis. deterret aduer
 sis. **Nō** te terreat aliena crudelitas. nō te vin
 cat. ppa voluptas. et vici? est mō? **Eccl.** xvj.
Uñ figuli pbat fornax et viros iustos tem
 ptatio tribulatiois. **Et** itē. **Non** laudes vir.
 Idē ei tēptatio hoīm. s. incitās eos ad ela
 tionē. **Tēptat** tercio exterior. s. sensus in
 surgēs p nos **Cant.** j. **Filij** mīis mee pugna
 uerūt p me. **Mater** pma hominū est sensuali
 tas. q̄ quilibet primo regit et nutrit aī opus
 ratiois. **Isti** sensus exteriores multiplicē pu
 gnāt p nos sua curiositate. **Nā** ut dicit **Eccl.**
 j. **Non** satiat oculus visu nec auris auditu: et
 sic alij sensus curiosi sūt circa sua obiecta et
 insatiabiles. **Sed** nisi q̄s pugnet viriliter re
 frenāt. cito interficiūt aīaz **Diē.** ix. **Mors**
 s. peccati introiuit p fenestras nās. s. sensuū.
 ingressa est domos nās pscia: s. fidelis de?
 qui nō pmitteat vos tēptari sup id qd potestis
 sed faciet cū tēptatōe puentū. **Nā** si oporteat
 quemlibet uti sensu. inordinate delectatōes
 suas querētibz: tñ uiuat pēpue cū q̄s intēdit
 mortificatōi cor. **In** c̄ figuraz **Iosue** quinqz
 reges q̄ bellū inierūt p israelitas. i. fideles.
 eos deuicit et crucibz affixit. **Qui** fm **Origenē**
 significāt sensus quinqz exteriores q̄s bellā
 tes p nos veri fideles ihu mādāt. cruci mor
 tificatōis affigūt. fm illō apli. **Qui** sūt xpi
 carnē suā cū vitijs et pccis crucifixerūt.
 ut terrā pmissiois obtineāt. **Tēptat** q̄rto
 carnalis pccptia. interioribz passionibz cōcu
 piscibilis. irascibilis. amore. desiderio. delecta
 tione. odio. abhominatōe. tristitia. audacia.
 spe. timore. desperatione. ira. **Uñ** **Jaco.** **Uñ** q̄s
 qz tēptat a pccptia sua abstract? et illectus.
Uñ **Greg.** de pe. di. ij. **Sciēdū** inter hec. **Aliū**
 est qd de tēptatōe carnis anim? patit. aliū cū
 p cōsensū delectatōis obligat: plerūqz. n. co
 gitatōne pua anim? pulsa. s. renititur: plerū
 qz puerū qd pccipit intra semetipm. et p desi

Tercium

deriū voluit. **Hinc** et pccator egregi? ait. **Tē**
 ptatio vos nō apphēdat nisi humana. **Hūa**
 na quippe est tēptatio. qua plerūqz xpi cogita
 tione tēgimur etiā nolētes: qz ut nōnūq̄ illi
 cita ad animū veniāt. hoc utiqz in nobilimet
 ipis ex hūanitatis corruptibilis ponere ha
 bem? **Nā** bō demoniaca est et nō humana tē
 ptatio. cū ad hoc qd carnis corruptibilitas
 suggerit p pccptū se anim? astringit. hec ille.
Hec caro seu sensualitas siue pccptia carnis
 q̄ pccipit aduersus spm. est illa eua figura
 tiue: q̄ viro ade. i. spū seu rōni. suadet edere
 lignū vititū. ut cū ea delectet i malo. **Sz** au
 dienda nō est. qz ad mortē inducere querit et
 a paradiso excludere. **Sed** arguēda. dicēdo bis
 sensu: q̄i vna d̄ stultis mltibz locuta ea **Job.**
 ij. **Hec** est illa egiptiaca mulier. que pulchrū
 aīa a corpe ac pueritē adolecētē **Ioseph.**
 frequēter stimulat ad oblectādū secū: sed re
 licto pallio sc̄laris pueritatis nō attēdenda.
 sed fugienda est **Gen.** xxxix. **Hec** ē **Thamar.**
 q̄ deposita veste lugubri. s. pñie et pccptiois.
 induta teristro apparētis boni: sedet i biuio
 quiescēs in voluptate et vanitate. ut mulier
 ornata in habitu meretricio. ad capiēdas aī
 mas. iudā qui interpretat pccptia. i. vix seu spi
 ritū deo cōfitez fide pñia pccptiois inducit ad
 illegitimū actū **Gen.** xxxviii. **Sic** et **Bersa**
 bee dō deo deuotū. **Hec** est **Jabel.** q̄ sifaram. i.
 spm fugientē de pccptio tēptationū. inuitat ad
 quiescēdū in tabernaclo. i. ad curā carnis ha
 bēdaz i cōcupia: et oblato vtre lactis. i. de
 lectatōis carnalis. dormiētes ab actu rōnis oc
 cidit **Judic.** **Hec** est illa **Dalila** q̄ interpretatur
 sicula. que samsonē fortissimū. qui ei? impo
 tunis inuestigatōibz archēuit reuelādo secreta
 et i gremio ei? dormiuit. i. nimis curā e? hūis.
 crine brūtū spoliāuit. et philisteis. i. demonibz
 excecādū illudēdū dedit. et iō aspe icrepāda.
Nec ē satiat qz sicula ē: s. duas filias hē s.
 gulfugas. q̄ sp dicit affer affer. puer. xxx. i.
 auaritiā et luxuriā. **In** sicco at diete seu ab
 stinētie tēnēda ē ut moria. **Hec** est **Derobias**
 coplata **Derobi.** i. diabolo incestuoso. q̄ p sal
 tatione filie sue. s. imaginatōis vel delectatō
 nis carnalis. gta mūdānis: facit āputare ca
 put **Job.** q̄ interpretat gta. quā fac amittē **M.**
 vj. **Hec** ē deniqz ancilla ostiaria. q̄ si custodiā
 hēat sensuū: fac pccptia. i. spm xpm negare fecit
Jo. xvij. **Est** g caro nō delictis fouēda. ne vi
 gor: sue tēptatōis accrescat. s. castigāda ex
 plo apli. **Castigo** cor? meū et in fructu re
 digo. **i** **Cor.** ix. **Sic** **Dara** dñia **Agar** ancillam
 sibi rebellātē oberibz subiebat. et fugiēti ab
 ea ab angelo dictū est ei ut reuertēt et domie
 sue subiret **Gen.** xvi. **Qui** delicate pauerit
 suū. i. cor? i. fine sentiet eū pccptia. puer.
 xxxix. **Sic** siba su? miphiboseth cōtēpsit dñm
 suū et impediuit ne seqret bō. **ij** **Re.** xix. qz ni
 miū dñm sibi pmiserit i reto suis. **Fabulo**

Titulus

se narrat Esop⁹. s. moralitate notabili. q. cū quidā rustic⁹ p. desertū trāsiret. inuēit serpēte frigore afflictū iacētē i terra q̄i mortuū. Cui cōpatiēs collegit. et i sinū suū posuit et calefecit: q̄ resumptis virib⁹ intoricauit eū. Cūq; ille argueret eū de ingritudine. q. q̄i mortuū fouerat. Rēdit. Tu scis q. natura mea ē. q. n̄ nocēā nisi calefact⁹: et cū incaluero. venenū necē est effundē. Nō ḡ inculpes me. si p̄petatē nase mee fuaui: s. tibi imputa q̄ me calefecisti i fouisti. Sic et caro cū q̄ delicate fouet venenū p̄cupit qd̄ i se h̄ effundit: i ideo ait apls ab Ro. xij. Exhibeatis corpa v̄a hostiā viuētē sc̄a. deo placent. hostiā b̄c i q̄ aia: lis mactat. q. cor⁹ sensualitati aiali mactāba est. Alia tñ remanet: vt. s. ita mortificet caro. q. exercē valeat q̄ sibi incūbunt agēba. Ego dñs: inq̄. obio hñs rapinā i olocastuz qd̄ fit: dum indiseret cor⁹ macerat vigilij. abstinentij. et hñi. vt b̄c idiero. de ple. di. v. Nō mediocri⁹. **¶** Quintū tēptas est diabol⁹. Et iste sup oēs tēptat q̄ decipe q̄rit. et hoc est ei⁹ officiū. **¶** Quid⁹ i anthronomatice d̄r tēptat⁹ Mat. iij. Accētēs tēptat⁹ dixit. Loquit̄ aut vel sensibili i foia humana. quā aliqñ affiūt vt cōter d̄r. q̄i xpm tēptauit: vel insensibili d̄r s̄ia mobis mala mēti suggerēdo. **¶** Quid⁹ Jo. papa. xvj. q. ij. Tñs: ait. versutus hostis mille nocēbi h̄c motos nec igram⁹ astutiā e⁹. Conat̄ enī a p̄ncipio ruine sue unitatez ecclē rescindere. s. per errores. caritate vulnerare. qd̄ fit per qd̄libet mortale. sc̄o⁹ ope⁹ dulcedinē inuidie selle inficē. et oib⁹ mobis qd̄ pōt genus humanū euertē q̄ perēbare. **¶** Volēt enī satis et erubescit caritatez quā i celo nequit vit h̄re: hoies p̄stātēs ex lura materia i terra tenere. **¶** Tñ o⁹ q̄tū fragilitati n̄e cōcedit. vt omēs abdit⁹ nocēbi versutie ei⁹ mūiam⁹: ne mors. s. p̄c̄i ingrebiat̄ per fenestras n̄as i. potētiās. hec oia ibi. **¶** Narrat in li. de. vij. do. nis. q. m̄g⁹ Jordanis ordinis p̄dicat⁹. s̄c̄t⁹ bō: cū quēdaz obsessū a demone sibi p̄ntatuz adiuraret vt demon dicēt ei nomen suū. Rēdit q. mille artifice⁹ vocaret. q. mille motos i artēs hēbat ad decipiēdū hoies. **¶** Et vt scias q. veritatez dico. Ego sū q̄ decipio magnos theologos q̄ decretistas. q̄ legistas. q̄ phisicos. barones. milites. p̄positos. mercatores. q̄ alios. **¶** Et cepit singuloz verba gestus motos q̄ officia p̄ntare. vsq; ad domicellas bñaz q̄ fuit eis in cameris eoz blādiēdo eis abulando. et molliter loquendo: puta. vt dicēt. Theologos tēptat et decipio. vt scientificē et subtilia p̄b̄cent. vt videat̄ acuti: nō vt p̄loz saluē q̄rāt. **¶** Querūt m̄g⁹ cū abhuc nō sint discipuli p̄dicatōnes sibi p̄curāt. vñ pl⁹ pecunie vel glie hauriāt. Celebrare frequēter erubescē facio: retineo eos a p̄fessione vt magis boni habeantur. occultatis eoz nequitij. Refectōes pingues sibi p̄curare suadeo. vt sint fortes ad p̄-

Tredecimus

bicandū. ad acquirēdas q̄ augendas pecūias instigo sub p̄terito libroz emētoz p studio et neq̄ijs puidēdis. pannos seu capas sup̄tuo: sas eos h̄re suggero. vt sint i reuerētia apud magnates q̄ p̄loz. **¶** Visitare moniales vel vi: duas sub p̄terito pietatis admoneo frequē. vt demū nō solū ad amorē. sed ad cōmixtōnez abducā. **¶** In audientia cōfessionū p̄ncipū et diuitū admitto. vt bonū foz eis faciāt ne displiceāt. et sic uterq; i foueā cadāt. **¶** Questio: nes et opiniones nouas inutiles q̄ p̄lis sc̄a: balizatiuas inter ipos m̄g⁹os inuenire laboro. vt sibi uicē mordeāt q̄ inuideāt. q̄ vt scripturas sacras vt simplices litteras dimittāt. q̄ phica q̄ poetica vt magis audita i medium abducāt alitio. q̄ sic discurre p̄ alia exercitia **¶** Sed supplāst⁹ ait p̄pha. insurgentes i me. i. demones sub⁹ me. dādo mibi fortitudinez ad vincēdū. **¶** Dic diabol⁹ tēptat⁹ ē ille obstinatissim⁹ Pharaō. q̄ isrlitas. i. fideles egredi affe: ctātes. de fuitute ei⁹ t̄rānica magis ḡuat in opib⁹ luti lateris q̄ paleaz. tēptatōib⁹. s. p̄c̄u: piscētie. auaricie q̄ leuis supbie. **¶** S. dei t̄tute egresos i manu forti. adhuc p̄sequēs. i mare phie submersus ē **¶** Ero. xij. **¶** Dic tēptat⁹ est Nabuch. potētissim⁹ q̄ fornacē malitie incēdē fecit per suos m̄st⁹os demones sep̄ticipiē. i. per. vij. vitia capitalia. et ad incēdū ponēs naptā malarū cogitatōnū. stupā p̄uaz locutōnū alioz. picē fetentem maloz exēploz in ope alioz malleolos excusationum v̄tribulationū. **¶** Sed in h̄c m̄st⁹ tres pueri. i. oēs in tribo virtutib⁹ puros: roze celestis ḡre ignis nō lesit **¶** Dan. ij. **¶** Dic ē ille callidissim⁹ herodes q̄ nō patiēs xpm regnatuz. multos pueros i bethleem occidit. q̄ interpretat̄ dom⁹ panis. i. i ecclia. vt xpm occidat ne sibi auferat regnū. **¶** Sed i3 cor⁹ pa sc̄o⁹z multipl⁹ afflixerit vsq; ad mortē: xpm tñ. i. grāz ei⁹ extinguerē nō valuit **¶** Mat. ij. **¶** Sed grauissime dei iudicio punit⁹ ē **¶** De calliditate e⁹ seu malitia d̄r Gen. ij. **¶** Serpens callidior erat cūctis aiantib⁹ ēre. **¶** Et tñ s̄bdit. **¶** Ip̄a m̄r. i. rō p̄teret caput tuū. Caput draconis est initū tēptatōis. qd̄ cū p̄terit resistendo et ipse diabol⁹ fugat. **¶** Iaco. **¶** Resistite diabolo et fugiet a vob⁹. **¶** Ambro. i li. de p̄dib⁹ so. Nemo nostrum tenetur ab culpam. nisi p̄pria voluntate deflexerit. voluntariū sibi m̄litem eligit xpc. voluntariū seruū sibi diabolus actionatur. xv. q. j. **¶** Non est. **¶** De p̄fate eius dicitur **¶** Job. **¶** Nō est potestas similis ei super terram. **¶** Et de obstinatōne eius dicitur. **¶** Cor eius indurabitur quasi lapis. **¶** Ad bellā: dum et eum vincēdū xpc hortatur suo exēplo. **¶** Ante apls ad Idebre. v. **¶** Nō enī habem⁹ pontificem qui nō possit compati infirmitatibus nostris. tēptatū per omia p̄ similitudine absq; peccato. **¶** In quo enī passus est ip̄e et tēptatus. potens est et his qui tēptant auxiliari. **¶** Docuit et modū resistendi.

Capitulum

Secundū aut quatuor .S. i.

status hoīm. sic q̄rupliciter temptat. de q̄bo in ps. **S**up aspice et basiliscū ambulabis et cōculabis leonē et draconē. **A**spis ē quo ab peccātes. **B**asiliscū quo ab pficiētes. **L**eo quo ab pmanētes. **D**raconē q̄ ab p̄bētes. **S**ed q̄ habitat. i. p̄tinue manet in p̄bētia diuini adiuu. tōij. ambulat et cōculcat cōterens sathan sibi pedibz suis. **E**st ḡ aspis diabolus q̄ ab peccātes: postq̄ enī ad p̄c̄m inurit malignū. ipse conatur et instigat hoīm ad pmanēdū i eo et nō audiendū vocei incātantis. s. remōtētis p̄cie vel scripture diuine talia arguentis vel p̄dicatoris. **S**ed b̄f̄as excusationes suggerit vel longitudinē vite. vñ abhuc habeat t̄p̄s penitēdi et benefaciēdi. **I**n cui⁹ figurā d̄r **G**en. xxiij. q̄ **S**ichem postq̄ violauit **D**inam filiam **J**acob tristē effectā. blandicijs delinuit ut secū pmaneret. **S**ic diabol⁹ aīaz ḡginē et nocētes. vicijs varijs ei⁹ integritatē auferēs: cū p̄cia remōtēs eā cōtristat. qz oīs malus implet penitēdine: inquit p̄bs in li. ethicorū. diabol⁹ ei blādis ut nō recebat ab eo. vñ quia multi alij faciūt similia. s̄m illud **E**c̄ci. xxiij. peccator vitabit correctōes. et iuxta voluntatem suā inueniet p̄pationē. i. simlē ei i malis. **S**ed: ut dīc **Aug.** nō p̄p̄rea min⁹ artebē qz cū mltis artebūt. i. mali hoīes. ij. q. j. **M**lti. **U**el qz dei misericōdia est magna ad parcēdū peccata. **S**ed d̄r **E**c̄ci. v. **N**e dicas misericōdia di magna ē. p̄c̄or meor misereb̄r. **A**dijcit. n. exēpla sc̄orū magnorū. q̄ et ipi lapsi sūt. sed aliq̄ etiaz nō reueriūt ad gr̄az. **U**el qz penitēbit in futurū. sicut multi fecerūt et sic p̄mittit sibi vitaz longā. **C**ū tñ dicat **E**c̄ci. v. **N**e tades cōueri ad dñm neqz differas de die i die. **S**ubito enī tibi veniet ira ei⁹. et i nouissimo dispdet te. **P**er istas igiē suggestiones et similes q̄bo conator peccātes: detinere in malo. d̄r diabolus aspīs. qz facit peccatorē siles aspidi. q̄ d̄r furda. qz dum incācat i vnā aurē ponit caudā ne audiat incātantē. suadēs. s. longam vitā: aliā figit i terraz. i. ad occupatōes terrenas ita immersus ut nil cogitet de salute. **S**z nō declines cor meū ait ps. in vba malitie. i. nō p̄mittas me declinare. ad excusādas excusationes i p̄c̄is. qz auget inde p̄c̄m. **U**el etiā si suggerit excusatōes. sub occasione nēcitatatis vite. q̄si nō possit aliē viuē. si restituerit vel dimittet artē illicitā. **E**t sic videt sibi qz de⁹ hēat eū excusatū. cū velit ut viuāt. **U**n et diabol⁹ ut aspīs se habuit i temptatōne xp̄i cum ait. **S**i filius dei es dic ut lapides isti panes fiāt **Mat̄h.** iij. p̄suadens ei vitū gule sub p̄teritu necessitatis. **E**t sic suadet peccatori ut quia filius dei est p̄ creatōnem et adoptionem gratie baptismalis. lapides. i. duras sentēcias sc̄pturarum que mādant restitutiōes fiendas vsqz ad medicitatē et p̄c̄a oīa dimittēda. cōuertat i panes molles. mēte opinādo scripturas

Tercium

miti⁹ interpretādas. **S**ecundo diabol⁹ est ut basiliscus temptando q̄ ab pficiētes in bono. **D**ic **Bernh.** sup ps. **Q**ui habitat. et sup dictū 6. qz basilisc⁹ signat vanā gl̄az et inuidetiā. **E**t sc̄cūbū cōiter p̄cedit a p̄mo. **N**ā ex hoc qz aliq̄s est audibz gl̄e tp̄alis: cū videt aliquē quez ex aliqua sua virtute extimat magis se laudari inuidet ei. **C**irca ista temptat diabol⁹ pficiētes i virtutibz. ut querāt. s. ab hoībz laudari. **U**n **Bern.** **N**ulla est tā excelsa virtus. q̄ dulcedine gl̄e nō tāgat. **U**n **Bernh.** ubi sup. **B**asiliscus vana gl̄a est. **U**idete: ait xp̄c. ne iusticiā v̄raz faciatis coraz hoībz. ut videamini ab eis: ac si dicat. **C**auete oculos basilisci. **N**ocē enī basiliscus ei qui prius videtur a basilisco. q̄ ipse videat basiliscum: et tunc solo aspectu suo basiliscus veneno inficit et occidit. sed si homo p̄ videt eum ipse basiliscus moritur. **U**idete ergo quis prius a basilisco. cum oculus intētionis sue mouet in bonis opibz ob vanam gl̄am. ut. s. laudetur ab hominibz ex eis. et tūc spiritaliter occiditur. quia mortuū est op⁹ illud. **S**ed tūc p̄mo videt ipse basiliscus: cum sibi cauet ab intētionē glorie temporalis. et sic occiditur basiliscus. i. tale vitū. **Q**z tali vitio temptat diabolus pficiētes. habes figurā i **Loth** **G**en. xix. cui⁹ filie signant (ut exponit **Origen**) superbiā et vanam gloriā. inebriauerūt in mōte. s. virtutum. et cognite sunt ab eo. **E**xempla habes plura in dauid faciente populū dī numerare. ij. **Reg.** vlē. **U**bi etiam ponitur sathan eum cōmouisse ab hoc. **D**icit etiā **Bern.** ubi supra. qz basiliscus signat inuidiam. **S**ic enim ait. **B**asiliscus venenum gerit in oculo. **R**osse cupis oculum venenatum: nequā oculum fascinantem inuidiam cogitatio. **Q**uid ei est inuidere nisi malum in alio videre. hoc enī cupit inuidus. **S**i non fuissz basiliscus ille. s. serpens antiquus inuidia eius mors non introisset in orbē terrarum. **S**ed ne misero homini qui basiliscum inuidum primo nō vidit. sed visus ab eo occisus est. **Q**z spirituales tēp̄tatur de hoc. habes exemplum in **Maria** sorore **Aaron** **Numeri.** xij. et alia exempla in collatione et in vitisparz. **T**emptauit basiliscus iste xp̄m de vana gloria. cum ait **Mat̄h.** iij. mitte te deorsum. ut scilicet gloriarex ex laude hominū inde sibi secuta nō leso. **L**eo dicitur diabolus quo ab pmanētes i bono diuersis afflictionibz. i. **Det.** v. **A**dversarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circuit quezens quez deuoret. **R**ugitu clamat per terrores et comminatōnes. **U**nguibus dilaniat p diuersa flagella. dentibus dilaniat per mortis tormenta. **S**ic apostolos i bono pmanētes et p̄dicātes ihs̄m. cōminati sūt principes sacerdotum. ne amplius in nomine eius loquerent. **S**z p̄pter minas nō destiterūt qn p̄dicarent **Act.** iij. **Q**uasi vnguibo leo iste dilaceravit **J**ob. dū egress⁹ sathan a facie dñi. ope suo diuitias ei abstulit. ignem de celo super oues

Titulus

mitato. et sabeos et caldeos ad auferendu bo-
ues et azinas et camelos induceto: vetu cocu-
tato aere. q. duru edificiu dom. filios et fi-
lias opprimeret. Demu pcutiend cor: p. ulcere
pellimo. ut eu ad impatiend et blasphemiam
pccitaret. Sed i oibo illis no peccauit Job. c.
j. Sic et Paul' apls ait de seipo. ij. Corint. ij.
Datus e mibi stimulu' carnis mee angelus sa-
thane. q. me colaphizet. quez stimulu' Aug. et
Remigi' dicu't fuisse infirmitatem corporis.
capitis vel ilionam fm aliq. Scdm at Gre-
goriu i moral. et Beda. temptatores carnale.
Sed quocunq. esset diabol' p hoc tēptabat in-
stigato ad malu. vel retrahere curato a bono
p tebiu. vñ et ipe dicit alubi. Grauari sumus
sup modu ita ut nos tederet viuere. Dic et. b
Antho. pficientes. i magno feruore verbera-
bus sensibilibus affecerit. Quasi detibo leo iste
deuorauit. cu instigauit tiranos ad occidendu
scos: ut exemplo eor alios terreret et a fide
auerteret ppter mortē crudelissimā eoru. que
de se est ultimū terribiliu. fm plm. Sed pcul-
cat sancti leonē istu. ptemnēdo vitā istā. et mor-
tem libere sustinēdo i dei adiutorio. scuto fidei
protecti. Ita ait ipse Petr'. v. c. Leoni resistite
fortes in fide. Silr paul' ad Heb. xj. Scēi for-
tes facti sūt i bello p fide obdurauerūt ora le-
onū extinxerūt impetu ignis. effugarūt acie
gladij. Alij distenti sūt nō recipientes redem-
ptionez. i. euasione mortis. Alij lubricia et
vera expti. insup et vincula et carceres. lapu-
bati sunt. secti sūt. tēptati sūt. Dicit Bernb.
sup. Qui habitat. i dicto v. q. non defuit xpo
ista temptatio. Un et Lucas dic. c. iij. q. plu-
mata omi tēptatione. f. trina in deserto. b'p-
bolus recessit ab eo vsq. ad tps. f. passionis.
Nā tūc itēp. accessit ut leo rugies vocibo dice-
tiū. Crucifige: et rapies manibo gentiliū cru-
cifigentū. Un dic i ps. Salua me ex ore le-
onis. Sed vicit leo te tribu iuda. Nā ut ipe ait
Job. xiiij. Venit pnceps mibi hui' et i me nō
hē quicq. q. patietur et pstat oia aduersa. cō-
tumelias. flagella. irrisiones. et ignominiaz
crucis tulit. Demum qrtu diabol' ut draco
accedit ad presibetes. Draco bñ p aera volita-
re. et i arena abscondus suo sibilo seu flatu ve-
nenofo. aues desup volātes inficit et occidit.
Dic Bernb. Draconē esse cupiditatez vel ira-
cūdiā. Nec vtiq. latitās in frenis. inficit etiā
celestia. i. sacra et spūalia p simonias vel per-
munera. His. f. auaricia et iracūdia draco ins-
fernalis pudentes verat et multos occidit. Et
de auaricia clay est. q. a sacerdote vsq. ad le-
uitas. a maiori. f. rectore vsq. ad minore. oēs
auaritie studēt: ait dīcere. nō curātes de salu-
te ouiu. sed lana et lacte: et q. multa referunt
mala rectorib. et nō ab oibo obediē. hinc ex-
urgunt motus ire. Sed ut dic Greg. xj. q. iij.
illa. Restrīgenda est sub rōne potestas. nec
q. agendū priusq. cōcitata mēs ad trāquilli-
tatez redeat. Nāz p motōnis sue tpe iustū pu-

Tredecimus

tat omē qd fecerit. Temptauit draco xpm de
auaritia: cū ait Math. iij. Dec oia tibi dabo
si cadens i terrā adoraueris me. Etē auari-
cia idolorū seruit'. fm aplm. His qtuor be-
stijs correspondēt: fm Bernb. ubi sup. qtuor aie
passiōes. q. sūt pncipia vitiōz. Tristitia aspi-
di obstinatio. cū tristitē desereret vitia. Ba-
silic' spei. Sperat em psequi laudē vanaglo-
riosa. Leo rugies p tribulatioes timori. qui
de eis habet. Draco cupiditati seu amori. S
fm Bernb. ubi sup. ambulat et cōculcat omia
ista iust'. p quatuor virtutes. Tristitiā et ob-
stinatioez p tēptantiā. Basiliscū inuidie et vane
glē p iusticiam. que reddit deo q. dei sūt. Leo-
nez timoris et tribulatiois p fortitudinē. Dra-
conē ire et auaricie p prouidentia.

De decez modis tem. §. ij.
ptatis diaboli. ps. ciiij. Draco iste quē tu for-
mast ad illudēdū ei. supple ē i isto mari mag-
de q. sup dixerat. Iste diabol': inqt Job. dī le-
uiathan. i. cete maximū piscē sup alios: et ve-
hemoth. i. elephas maximū aialiuz ēre: dra-
co maximū p aera discurretiū. Forauit siq. de-
te' hūc maximū dignitate. ff oēs puos boies
et āgelos. Un dī Job penult. pncipiu viay dñi
i. p maximū creafay q. dicitur vie dñi. i. opex
suoz. Et Eze. Tu sigculū similitudinis dī. For-
mauit siq. eū. q. nūc de materia i e' nāa po-
suit. sic i boie et alijs: s. purā foiaz. i. spm for-
mauit. q. plenū formis. i. spbo seu similitudo
re creaturay edidit. q. intellectui ei' impfuit
Un dī Eze. x. viij. Cherub plen' sapia et pfer'
decore i delitijs pabuli dei fuisti. Ita ac sciaz
p pēm n' amisi: s. ex lōga expientia malicie.
adaurit noticiā modoz ad decipiēdū suis tē-
ptatiōib. Q. ac tēptet. et de q. tēptet diabol'
et q. modis tēptet notat Apoc. xij. ubi dī de
isti' draconis foia et actōne. Signū aliū appa-
ruit i celo draco magn' et rufus hñs capita
vij. et cornua. x. et ff ipa. x. b'p ademata: et posu-
it se draco iste an mlierēz quā p' viderat. Jo.
amictū sole et luna sū pedib. hñez et i capite
coronā stellay. xij. Dec ē ecclā amicta sole ius-
ticie. et mōi pēptū sigt p lunā sū pedib. ha-
bētez affectuū cū corona. xij. stellay. i. xij. ar-
ticuloz fidi. Pēpit hec mlier masculū. q. de ea
nat' ē xpc tot' viril'. q. rect' erat omēs gētes i
dga ferrea. i. rectitudine inflexibili. Tps ei iūm
dedit (ait apls) caput ecclē. f. ab regēdū eaz.
Quēsiunt ac draco iste deuorare eū p mortem
corpalez. p herobē i infātia. et p iudeos i viri-
li etate: et i nētes eē deuorare aiaz e'. i. i in-
ferno detinē p pēm. Sed n' potuit qn immo-
rapt' ē p mortē corpalez an thronū dei i asce-
sione. Mulier ac ipa ecclā eo puata quātū ad
pfsentiā corpalez surgit. vitans. f. i electis dei
malitiās draconis tēptatis. et hoc i solitudine
i. in pnia et austeritate vite et secreto psciētie:
et ibi pascitur cibo gratie. factūq. exinde sub-
ditur pelum magnū in celo militatis ecclē

Et Michael princeps ecclesie et angeli eius plures abant cum dracone: et draco cum eis. et angeli eius mali adiutores eius. In plio enim isto ecclesie plures sunt per nos in adiutoribus angelis bonis: qui sunt angeli mali cum dracone ab nos decipiendum: ut in figuram ostensus fuit giesi per orationem helizei: ut habetur. iij. re. vi. Et draco quidem pugnat cum michael et sociis: et e converso. quoniam videlicet demones suggerentes diversis vitiis in temptationibus persuadent ad assensum. Sed angeli boni pugnant per nos cum instigant et illustrant mentem temptati ad resistendum diversis modis. Demum dicitur quod draco suus patus ab angelis bonis quod. scilicet ab electis. perit: et in terram et devicitur. **¶** Draco igitur serpens antiquus qui et sathanas. est utique magnus potentia naturali. Nam omnis materia elementaris est naturaliter sibi subdita ad motum localem: unde magnas et mirabiles mutationes facit per in elementis et elementatis. etiam circa corpora hominum. Rufus dicitur malitia et audibitate nocendi: ut sanguinolentus: quoniam moritur hominem corporalem et spirituales. Septem capita sunt: septem vicia quibus moriendo in temptatione mortem anime inducit. Unde et dicitur Luc. ii. quod immundus spiritus assumit secundum. vii. spiritus nequiores se: et intrant in hominem. scilicet vacante a bonis. Decem vero cornua quibus ferit seu percutit: sunt decem modi temptationis quibus utitur. quoniam quidem quod ab sensus exteriores: et quoniam quod ab sensus interiores: videlicet in imaginativa. in memoria. in intellectu. in ratione. in appetitu sensuali. **¶** Item igitur ad usum exteriorum dyabolus temptat rem videlicet quod visui obiectis faciendo apparere pulchriorem: vel instigando ad respiciendum rem pulchram et delectabilem: ut eam inordinate concupiscat. Sicut instigavit david ad aspiciendum pulchram bersabee. ex quo aspectu ad adulterium induxit. ij. re. xj. Similiter ut legitur de beato Antonio. quod ab heremi tendenti dyabolus discum argenteum in terra posuit: ut eo viso et acciperet: et ad civitatem rediret: saltem pauperibus dispensandum. Sed dicitur Antonius. figuram tuam hoc dyabole est: sed animum meum nunquam poteris revocare. Quod dicitur. discus ut fumus evanuit. Ita etiam exemplum in legenda beati Andree. de illo secundo episcopo devotissimo beati andree ad quem dyabolus in specie pulcherrime puelle abuenit: dicitur se a patre magno domino fugisse: quod contra voluntatem suam volebat eam nuptui trahere: cum virginicatem suam domino dedicasset. unde ad eum ut sanctum virum dei servum perugerat: ut ab eo pergeret et instrueret. Et post multa sedentibus ad mensam in prandio. ipsa posita ei ex opposito ad sedendum dyabolus instigans ad aspiciendum. faciem eius continue magis ac magis pulchriorem apparere faciebat: ut iam episcopus captus esset ad concupiscentiam eius. Sed beatus Andreas in forma pegrini apparens et ad hostium pulsans eum de piculo liberavit. post tres questiones solutas: declarans eam fore dyabolum. Ante et glossa super illud. Adversari vester dyabolus tanquam leo rugiens circuit. querens quem deuoret. Offert oculis for-

mas illicitas: et facile scitatur ad voluptatem: ut visum destruat castitatem. **¶** Item ad auditum temptat instigando ad audiendum auidet et delectabiliter fabulas poetarum et ornatum verborum in sermone magis quam utilitatem. Contra quos apostolus. Erit tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt prurientes quidem auribus a veritate auditum auertent ad fabulas autem convertentur. Unde legitur in vitis patrum quod cum quidam pater sanctus aliquis qui ad se venerat gratia edificandis animarum suarum de spiritualibus admoneret: in processu sermonis dormire cepit. Quod ille perpendens intermissa locutione diuino. dixit aliquod fabulosum: ad quod subito excitati ridere ceperunt. ex quo facto ostendit ille vir sanctus. quoniam illud erat temptatio et opus dyaboli: ut ad spiritualia dormire faceret: et ab fabulosa auidet attendere. Per sonoras etiam voces canticorum seu cantionum: et instrumentorum musicorum temptat nimiam in his delectationem percuras. Unde glossa. Aduersarius vester dyabolus. Aures per canora temptat: ut emolliat christianum vigorem. Et hoc etiam in canticis ecclesie et organis. Unde et Augustinus. in li. confessionum ait. Cum accidit mihi: ut me plus cantus quam res que cantatur delectat. scilicet sensus bonorum tunc me penalis peccare confiteor: et tunc nollem audire cantantem. **¶** Item ab odoratu temptat ut in huiusmodi nimia homo delectetur: vel quod subtilior temptatio est: ut ex hoc ab sui sanctitatis reputacione inclinet. Sicut legitur in vitis fratrum de beato iordane sancto viro. quod quodam tempore sentiebat maximum odorem de manibus suis perire: et cum ipse miraretur unde hoc preteriret: ad altare celebrando cum diceret. Lauabo in me innocentes manus meas recessit odor ille odor. cognouitque quod temptatio fuerat dyaboli: ut illum odorem ascriberet sanctitati sue eximie et inde suppiret. **¶** Item ab gustu ut cum homo ponit se ad comedendum et bibendum propter sustentationem in ipsa comestione non iam propter subuentionem corporis: sed propter ipsam placentiam cibi et potus in gustu contentetur. Vel propter famem aliquid inordinatum agat: ut ieiunia debita soluendo et huiusmodi. Sic dyabolus christum temptauit de gula cum ait. Si filius dei es dic ut lapides isti panes fiant Math. iij. Et Augustinus. dicit. in li. confessionum. Sic me docuisti domine: ut tanquam ad medicamenta: sic ad alimenta accederem. Sed dum ad quietem societatis ex indigentia molestia transeo in ipso transitu insidias mihi laqueus concupiscentie Ipse enim transitus voluptas est: et non est aliud quo transiatur. ex quo transire cogit necessitas. Et cum saltem sit causa edendi et bibendi: adiungit se tanquam pedissequa piculosa iocunditas: et plerumque perire conatur ut ei causa fiat: quod salutis causa me faceret: vel dico: vel volo. Hec ille. Ab quod facit quod dicit Job secundum aliam litteram. Temptatio est vita hominis super terram. scilicet illud unde vivit et sustentatur. scilicet esus et potus. Aliqui spirituales viros temptat de peritio: ut ob mortificandum tale delectationem gustus: vel temptacionem carnis. inducit dyabolus ad vitium insensibilis et indiscretionis. necessaria subtrahendo. Cum et beatus Hieronimus. se accusabat de indiscretione

propter quā scurrit frequētes infirmitates. Et i
vitis patrū legif. q. abbati Johanni cū ppe ni
miā abstinentiā foret debilitat. apparuit ei dya
bolus dicens. Indulge mihi abba: q. te nimis fas
tigare feci. **¶** Quid ad tactū ut iordinatē tele
ctetur in eo. puer. Qui tetigerit picē. i. aliqd i
citans ad fetorē luxurie. i. quinabif. i. macula
bit ab ea. Et iteo ait aplūs. j. Coz. vij. Bonū ē
homī mulierē nō tangere. s. extra mīmonium
Malū est q. tāgere qd verū ē: cū sit causa tele
ctationis. Et cū semel quidā frater accusasset so
ciū q. tetigisset manū mulieris: q. ille se excusa
ret: q. mulier sancta esset. Respondit bēus Iorba
nis. corā q. fuerat ille iculpatus: repbendo
eū. Terra bona ē: q. aqua bona est: q. tā utraq
contūcta sit lutū qd ē turpe. Sanctus Leo papa
cū ei manū osculata fuisset a quadā vidua ob
deuotionē. incidit i maximā tēptationē carnis
qui zelo castitatis accensus manū scābalizans
tē abscidit. S. miraculo se bēa virgo maria
cui deuote se cōmēbauerat restituit. Et subtili
ter dyabolus aliqn decipit psonas spūales. p
cipue iuuenes. Nā aliqn ob quādā familiarita
tē: q. amicitia spūalē osculat vel amplexat alē
alterū. vir mulierē: vel iuuenis iuuenē: q. am
plexat vel solaciando. Aliqn puenit ad tactū
putendoy qd raro ē absq. mortali. etia: si seqē
nepharia cōmixtio. Cauēda igit sūt ista: et in
seipso absq. necessitate: q. cū alio ex mīmoniu
Legif in li. de miracul. b. Hieronimi. q. intitu
latur cirillo. q. cū quidā iuuenis seculo abrenū
tians deo se deuouisset. audita infirmitate pīs
eū uisitauit. Et cū una diep crura pīs fricaret
cū germana sua (Nā q. qualitas infirmitatis
tales fricationes exigerat de cōsilio medicine)
casu ptingit manū fratris ptingere manū foro
ris sue. Inde q. illi tāta tēptatio carnis secuta
est. q. illi nō repugnās nō multo post usq. ad i
cestum cum germana deuenerit.

¶ Temptat quoq. et vti. §. iij.

lat animā cornib. v. interior sensuū seu potē
tiarū. Et pmo ymaginatiuā. imprimēdo yma
gines q. similitudinē diuersoy que ad vitia ten
dūt. **¶** Ali et Aug. in li. de diuinatione demonuy
ait. Demones crenoy amatoribus malefacta
suatent miris q. uisibilib. modis p subtilitate
cozpm suoy: cozpa hoim nō scicētia penetrādo
a se cogitationib. eoy p quēdā ymaginaria vi
sa se imiscendo siue vigilantū: siue dormientiū
Hec ille. **¶** Unde et de beata katherina de Senis
legif. q. cū postulasset sibi a dño dari donū for
titudinis: reuelatus sibi fuit. q. pfectissime sibi
pferet: sed p expientia grauiū certaminū cum
uicisset. post que cū virgo purissima foret. per
plures dies magnas tēptationes luxurie passa
est. magis p ymagines seu representatōes sibi
factas a demone: q. p carnis stimulos. Nā re
pēntabat ymaginatio omnis actus imundi
tie: ac si videret virū q. mulierē pariter pmissce
ri. etia: cū in oīone pflisteret adeo impotune:

ut quasi estimaret dominum a se recepisse: nec
posse habitare imentem tam turpibus cogita
tionibus occupatam. Sed viriliter resistenti
bñs apparens consolatus est eam. declarans si
bi mentem nō cogitationib. inquinari qntum
cūq. turpibus: cum nō assentit: nec eoy causa
existit. **¶** Alio etiam dyabolus temptat i yma
ginatione: cum vitelicet p lubificationem seu
prestigia maleficoy facit apparere qd in veri
tate non est. Sicut magi pharaonis per suas
incantationes fecerūt apparere serpentes. qui
non erant veri serpentes s. m. vñā expositione
sed apparētes pharaoni q. seruis suis: ut p hoc
dyabolus induceret ad obstinationē. Et in li.
de. vij. bonis refert ille se audisse. q. quidā ican
tator: abiurabat sic demones. q. ipse impime
bat in fantasia hoim. q. viderat eis q. vñ gall
qui filio traheret festucā. traheret maximum
trabem cū maximis funib. Et q. icanator: mo
dicam ligaturā feni diuideret p plures pticulas
videre aspicientibus q. diuideret equū suoy p
frusta: cum mitteret eis frusta dicta per hospi
cia eis receptis: postea recēte illusione: nihil i
ueniebant: nisi modicas ligaturas feni. Et sic
possent induci multa alia exempla: ut de illa u
uencula que arte malefica visa est conuersa in
equam. Sed beatus Macharius destructa vir
tute maleficij oratione sua. apparuit mulier oi
bus: ut p. **¶** Ad hoc etiam facit quod habet
xxvj. q. v. Epi. et. c. Nec mirum. ibi vider. **¶** Be
cundo inuadit sensum seu potentiam memorie
dum ad mentē facit reducere mala que egit:
vel vidit: aut audiuit. precipue turpia: ut i eis
delectetur. Sic dyabolus ad memoriam redu
cebat multis ex egipto egressis de carnibus: et
piscibus: et aleis: et peponibus: quibus gulo
se vescabantur in egipto: et tunc eis curebant.
Unde et dicebant Exod. xvij. Utinā essem mor
tui in egipto qñ sedebamus super ollas carniū
q. Et numeri. ij. Recordamur pisciū. q. Sic
et beato Benedicto in solitudine apparens in
specie merule dyabolus. ipsa dispente ad men
tem ei reduxit quādā iuuenulaz. forte sic vo
catam quā amauerat: ex qua recordatōne se
quuta ē magna temptatio carnis. Sed ab se re
uersus nudū se in spinis iaciens. dolore pūctio
nū vicit stimulos carnis. Similiter q. confesso
ribus ad mentem reducit cū sunt ociosi: turpia
audita: ut ex curiositate recogitent et delecten
tur: ut et Grego. dicit. q. plerumq. sit ut rector
audita temptatione alterius: et ipse tempef
Sed ut subdit citius liberatur a sua: dum sati
gatur aliena: si tamen cautus q. timoratus sit
Sed et peccatoribus volentibus recogitare: q.
memorare peccata sua: ut doleant q. confitean
tur. dyabolus instigat: ut in ipsa recordatione
delectent: qd figuratū fuit in pcussione q. mor
te asaelis qui insequēbat abner bucem exerci
tus saulis. Nā basta abuersa retrofū in ingui
ne pcussus et occisus est. Sic p. p. frequens

Capitulum

dyabolū seu pēem. itentēa extinguere eū. ali-
qn̄ auersa basta pcutit: dū. s. pēi delectatōne
qđ destruerē nitebat occidit. Et ideo caute pce-
dendū: nec multū imorādū: qđ locū h̄z in pēis
carnalibz. ¶ Tercio accedit temptator: ad itel-
lectū. Et hoc vel p nature subtilitatē: cū. s. itel-
lectū suū plenū formis seu similitudinibz oīm rez
rū applicat hūano itellectui qđ tanq̄ speculuz
est susceptiuū oīm formaz. Sicut enī dū obo
speculis sibi ex opposito respondentibz. forma q̄
est i uno resultat i alio. Sic forte est i aīa hūa-
na q̄ forma et species quā dyabolus vult ei pre-
sentare: exhibet i sua intellectuā. et aliqn̄ ap-
plicat itellectui eam hūano: ut sibi refultet ita
subtiliter q̄ videat hōi: q̄ sint cogitationes sue
nō dyaboli. Et hoc forsitan agit dyabolus qñ
temptat de rebo icorporalis seu spūalibz q̄ nō de-
pēdunt i ymaginatōne corpali. Dicit enim
algazel plūs de anima. q̄ anima ē tabula bre-
uis ptinens sūmā omniū que in mūdo sunt: in
qua iuenit exemplū omis rei: fm̄ quā sit possi-
bile fcognoscere vniuersa. Et isto modo videt
fuisse temptatio angeloz maloz a pncipio ppē
qđ dicitur. Apoc. xij. q̄ draco iste rufus traxit
cauda sua tertiā ptem stellarum de celo. i. an-
geloz. Nam videntes angeli inferiores mali in
itellectiua draconis seu luciferi. specie seu fili-
tudinē illius supbe cogitatis: qua appetit et
estimant sua ppria virtute puenire ad gloriāz
inte allecti eius exemplo in silem supbia lapsi
de celo ceciderūt. Vel etiā aliter ascendit tēpta-
tor: ad itellectū. nō quibē directe: sed indirecte.
Nā quia fm̄ pbm̄ necesse ē quēcūq̄ itelligentēz
fantasma speculari. fantasia autē est potentia
affixa i organo corporeo. Cū et fantasinata ei?
i. similitudines rerū apphensaz p alios sensus
nō sunt: nisi rerū corpaliū. Potest dyabolus va-
ria fantasmata suggerere. incitativa ad mala a
quibz itellectus capiat cognitiōnē. Tñ qz pēem
psistit in plēnsu volūtatis: nō in apphensione
intellectus? si volūtas iclineat ab assentiendum
ex obiecto facto p itellectū. nō tñ cogit. ppter ea
dicit Jacobo aplūs. Resistite dyabolo et fugiet
a vob. Et ad hoc facit qđ ait aplūs. Ipe sattha-
nas trāfigurat se in angelū lucis: qđ agit non
solū p corpales spēs quibz apparet sub filiitudi-
ne sanctoz angeloz: vel sanctoz ut intellectu
apphendentē eū ut angelū bonū: reuerentiam
exhibeat. et demū voluntas assentiat ad aliqđ
malū. Sed etiā cū temptat de aliquo vicio sub
spē virtutis fm̄ illud Grego. d. xlv. Depe vitia
se ingerūt: et virtutes se eē simulant. Quō hoc
opetur dyabolus ponit practicā p mltā exem-
pla. Grego. li. xxvij. moral. sup illud. Cartilago
eius quasi lamina. Vel etiā et terno accedit tē-
ptator ad itellectū: qz ut dicit i collatōe abba-
tis sereni. dyabolus se aliqn̄ itellectui applicat
quabā obscuritate et deformi: ut obscuret men-
tem humanā: et obnubilet claritatē intellectus
ut in mentis tristiciam maximam veniat: vel

Tertium

accitiam: de vanū timorem: vel bonoz obli-
uionē. Contingit hoc p corporis debilitate: cū
scz i illis membris in quibz vigor animi ptinet
imundus spūs insidens. eisq̄ importabile pondus
imponēs. obscuritate tērrima intellectualis
sensus aīe iuoluitur. Vel quarto accedit ad i-
tellectū p somnia et visiones. Cū enī p subtili-
tate nature multa sciat nobis ignota: et ex di-
spositōe elemētōz: vel corpum nroz plura va-
leat nobis occulta nosse: ut dicit Aug. xvij. q.
iij. Sciendū. Ptenūciat aliqua futura aliqui-
bus: ut illis sic euenientibz assuefiant tales eis
demonijs credere: et tandē i interitū ducunt: et
ideo nō multū credendū pphīs modernis. Egre-
diar ait dyabolus et ero spūs mendax i ore oīm
pphaz. iij. Re. xxij. Et sic deceptus fuit achab rex
israel. Legit q̄ quidā heremite venerūt ad san-
ctū Antonū ut pferrēt cū eo de suis reuelatōi-
bus. Deatus aut Antonius p̄buit seu exp̄ssit
quedāz que eis acciderāt sibi in via: a quocūq̄
homīe nō intimata: et inf cetera de morte azini
eoz in via. Cūq̄ illi q̄rerēt unde hoc habuisset
Rēdit sibi hoc a demonibz fuelatū: ut ex hoc
illi discerēt reuelatōnibz nō de leui acquiescen-
dū: cū hoc aliqn̄ pcedat a dyabolo: ut tandem
decipiat: sicut de quobā legitur in vitis patrū.
q̄ cū assuetus esset h̄mōi reuelatōnibz credere
tandē reuelauit ei q̄ pater suus veniebat ad eū
ppter qđ occurreret ei. Et addidit. Ipe venit ut
occidat te iratus p̄te. Et in signū accedit cū bi-
pēni in manu: ut te cū ea pcutiat. Tñ tu eam
prius pcutē ne te occidat. Quob ille miser cre-
dens occurrit patri: et cū videret bipennē i ma-
nu quē a casu detulerat: nō ut eū pcuteret. ex ti-
mauit verū eē qđ sibi reuelatū fuerat. vñ gla-
dio quē tulerat patrē occidit: et dyabolus in euz
potestate accipiens subito suffocauit. ¶ Accedit
quarto temptator et draco iste ad rōnez q̄ facit
discursum de uno ad aliud: ut cū suggerit rōni
esse falsū: vñ impossibile qđ p̄bicat de articulis
fidei et sacramētis. adducēs rātiōes naturales
in p̄trariū: vñ cū inducit rōnem ad pplexitatē
de quo exempla habes. bi. xij. Nervi. ibi. vite:
vel cū inducit rātiōes ex scripturis ad psuadē-
dū malū: sicut dyabolus cū xpm̄ temptauit in de-
serto: ut mitteret se deorsum de pinaculo tēpli
inducēs auctoritatē psalmiste ad ostēdendū q̄
nō ledere. Scriptū ē enī: qz angelis suis deus
mandauit de te et. Math. iij. intendens ex illa
sui deiectione ad superbiam inducere. Sic et
sanctam Justīnam temptauit. Nā accedens ad
eam sub specie puelle: ex adiuratōne Cipriani
tunc magici. obrulit se ad manendūz secum et
in ppetua virginitate deo seruēndū. Una autē
dieruz cepit sibi dicere. Timeo soror mea ne ex
ista virginitate nostra amittamus pmiū cele-
ste qđ querimus: ex eo q̄ facimus contra diui-
num pceptū. Gen. ix. Crescite et multiplicamini
et replete terras. qđ mandatum omnes antiqui
sancti ipluerunt. abrahā. dauīd et ceteri. Sed

¶ Titulus

virtute orationis iustine in otuit deceptio ei? **¶** In facto signo crucis subito evanuit. Similit de filio regis iofaphat. puerlo ad fide p barlaam dicit Jo. bama? qui ei? hystoria scripsit. qd cu philio trocle pessimi viri misse fuissent ad eu seducendu et auertendu a pposito castitatis: et a fide: pulcherrime puelle. et inf alias filia cuiusda regis speciosissima ei pmittebat se futura xpiana. si mrimoniū cu ea vellet ptabere. **¶** Et dya bol? loquebat p os eius p auctoritate veteris et noui testamti. ostendens hoc laudabile: ut ad heb. xiiij. Honorabile cōnubiū thorus immaculatus: cu ille rēnuerit. subintulit ipa vel saltim se mel cognosceret: et ipa puerteret ad fide: et cā esset sue saluatiōis. dyabolo viriliter resistit. **¶** Per hanc viā accedit tēptator: cu aliqs ab heresim trahit. psuadens errorem p auctoritate scripture male et falso expostas: ut qd xpc dixit Jo. xiiij. Pater maior me ē. **¶** Sic arrius cu sequacibz sumpsit sibi occasiōe erroris: dicēs filiū dei minore patre fm deitātē. cu xpc ibi loqueret de se fm hūanitatē. **¶** Un ne quis decipiat i b? mōi. recurrēdū ē ad expōitiōe ecclie nō ppio sensui. **¶** Temptat et de fide subtilit: vlt dēspatiōe: rōne ostendens hoīem nō posse saluari ppter multitudinē vel magnitudinē peccatorū: sicut et tēptauit bēm Bernardū. in infirmittate graui pstitutū: cui virilit restitit ei respōdendo temptāti. se nō suis meritis: vlt opibus: sed mīa et liberalitate ihu xpi posse saluari: et hoc sperare. **¶** Et i li. de. viij. donis refert autē se vidisse piū et deuotū. religiosū temptatū. **¶** Utrū mūd? esset aliqd: vel somniū tñ. **¶** Et utrū aiām haberet. et utrū de? esset: et de hoc vsqz ad mortē dolebat a deo. qd in pcinctu erat despatōis nisi saniori vsus fuisset psilio. i. qd nō curaret: quia culpa ei nō erat: ex q displicētiā habebat. **¶** Refert itē qd cū esset in quādā ciuitate iquisitor p hereticos. accessit ad eū mulier nobil? inocens et deuota. offerens se: ut cōbureret tanq heretica: cū cogitaret pessima de articul: et sacmētis. et cū interrogaret eā si eis cogitatōibz assentiret: vel ei placerēt. **¶** Rēdit cū lacrimis q potius vellet mori et cōburi: q illas hē cogitatōnes. **¶** Tūc ille psolat? eā et pfortauit. qd nō curaret de eis: s; pmereret: qd nō peccabat ex q ei displicebāt. **¶** Un psolata remāsit: et tales temptatōes euauērit. **¶** Accedit quito temptator ad sensualitatē seu appetitū sensitiuū. **¶** Sicut em in pmo parentū temptatōe serpens antiqu? accessit pmo ad euā et seduxit: et p eam virū in esu ligni vetiti delectātis. **¶** Ita ut dicit magister snia p in. ij. li. dyabolus i tēptando accedit ad sensualitatē: ut delectet in aliquo malo qd dyabolus suggerit: ut eā cōplacētiā in re prohibita porrigat viro. i. rōni seu spiritui: ut assentiat: et licet i sensualitate nō iueniat mortale pcēm fm Tho. in pma scde. tñ p eam puenit ad mortale: cū ratiō assentit obiecto crimini vel etiā cū ratiōe occupata: et distracta circa alia. pcurāte dyabolo nō repellit talē delecta-

¶ Decimustertius

tiōe sensualitatis i criminalibz: vel reprimere negligit: pēpue aduertēs piculum: sicut accubuit i delectatōe morosa vbi ē mortale: pē qd dicit Jere. iij. Alsequo morabū ē apud te cogitatōes noīe. **¶** Dec tēptatio figurata fuit s; Origen. i ludo hūmaelis cū ysaac: quā aplūs ab Gala. iij. appellat psecutionē. **¶** Dicit enim. qd is q fm carnē natus ē. i. appetit? sensual. p sequebat eū qui fm spū nat? erat. i. appetitū rōnālē. **¶** Et qd ab lram bē. qd ysmabel locādo ita se habebat tanq vellet ei dominari: vel qd faciebat ymagines luteas inducēs illū ab ator: an bū seu venerādū. **¶** Sic appetit? sensual dyabolus lo instigātē vult dominari rōnali appetitui: et terrena querē colere et venerari. **¶** Sed sara. i. sapientia hoc ppendēs. suadet abrahe viro. i. homi virtuoso: ut eiciat eū cū agar matre sua. i. appetitū sensualē cū apprehēsiōe sensitiua q ipm generat. i. eos coerceat ne dominēt rōni. **¶** Per maxime aut conat dyabolus iclinare appetitū sensitiuū ad veneria tanq quid nafale. **¶** Et ut magis iclinet. aliqn etiā mot? carnis excitat q pē esse pcēm si rō assentiat: vlt reprimē: et ad pētrā allidē negligit. **¶** Aliqn etiā arte dyaboli p aliq vīsa: vel audita: vel ymaginata tēptatio: vel mot? illicite pcurat. **¶** Et icēpti quādā curiositate icitati ut expianē delectatōez: ut qd maximū bonū qd turpissimū ē. vñ et maxie erubescibile. **¶** Propter qd legi ē quādā vīgine deo feruiente. qd cū ex nimia familiaritate incidisset i pcēm cū quodā sacerdote etiā deuoto: intantū dolorē et pfusionē icidit d illa miseria. qd p tristitia mortua ē. **¶** Ignitas carnis tēptatōes dyabolus imittit etiā i seruos dei. **¶** Un sanctissim? Hieronim? de se ait ad Eustochiū. Quotidie in heremo pstitut? in illa vasta solitudine q exusta solis ardore horridū monachis pstat bitaculū. putauī me romanis delicijs itēresse. **¶** Dorebat sacro mēbra de formia. **¶** Squalida cutis situm ethiopis carnīs abduerat. **¶** Quotidie la crime. quotidie gemit. **¶** Et si qn repugnantem somnus iminens oppressisset. vñ humo vix ossa coherētia collitebā. **¶** De cibis et potu taceo: cuz languētes aqua frigida vtant: et accepisse aliqd coctū luxurie sit. **¶** Et tñ scorpionū soci? et ferarū. sepe choris intererā puellaz: et i frigido corpore et carne p mortua. sola libidī scēndia pullulabāt. **¶** hec ille. **¶** Un i bē dyabolo Job penulē. pfas ei? i lūbis: et vire? ei? i umbilico ēre. i. pma rime tēptat et sepe supat p vitū luxurie taz viros q mulieres. **¶** Incitatiū em libidinis i viris dicit in lumbis: q inde decidiē semen ab eis: qd ad mulieres dicitur in umbilico: quia ex eo loco i eis decidiē semē. **¶** Erēpla habes mltā i vita patrū. specialiter de illo patre qui quēdā iuuenē multū de hoc vitio temptatū. nō est psolat? nec confortauit: sed dure arguēs in despatōe misit. **¶** Quē cū euntē ad seculū abbas apollo iuenisset: et causam audisset. psolatus est euz dicens. et se hui? mōi temptatōibz i pugnari: et sic reduxit ad cellam. post qd accessit ad illū senē

Capitulum

qui illū ita in desperatōez induerat: et rogauit
deū ut temptatōes illi iuuenis ipse pateretur
Quo facto cū cellā eius intrasset: iuenit ita euz
turbatū: q̄ si amenē effectū p̄ temptatōe car
nis: ut vellet ad seculū redire. Sed ille admo
nuit euz et dixit hoc ei accidisse: ut disceret cō
pati tēptatis: et nō iducere in desperatōez. Et
orāte p̄ eo cessauit temptatō. **E**xempla patene
bōz benedicti Bernardi se imergētis i aquā
gelidā: frāscī post flagellū discipline i niuibo
pmanētis i nubitare. Et in vita patrū d̄ eo qui
cū ex p̄passione mulierē meretricē ab alijs mis
sam: ut illū ad peccandū iduceret in cellā rece
pisset de nocte ne deuoraret a bestijs: dū tēpta
ret uehemē. posuit digitos manus singulos
figillatī ab lumē lucerne: ut dolore cōbustiois
ignē tēptatōis extingueret: illa uidente ex hor
rore mortua ē: s̄ postea ab eo r̄suscitata. Nota
etiā exemplū notabile i legenda sancti basilij.
de quādā puella uirgine quā pater deuor? p̄i
deo uouerat. In cui? amorē quibaz iuuenis de
seruis patris exardecēs. pcurauit p̄ opa d̄ya
boli ip̄o h̄be abneganti: q̄ illa puella ita accen
sa ē in amorē sui q̄ langueret ab morte. Ante
rogauit patrē obnixe q̄ daret ei illū i uirū al̄s
moreret q̄d factū ē. Sed basili? illū reduxit ad
penitentiā. **T**erribiliter d̄yabolus temptat p̄
uitia carnis et p̄ire multos fecit. Narraē in li.
be. vij. donis de quādā muliere sic seducta a d̄ya
bolo. Cepit ista apud se cogitare q̄ esset mūba
et pura mulier: et talis q̄ esset digna q̄ dñs face
ret ei aliq̄s consolatiōes uisibiles. Et cū aliq̄
esset i camera sua sola de hoc cogitās: uisus ē
ei fulgur maximū i camera sua intrare: et cū eo
quidā rex pulcherrimū? p̄stipatus multitudine
plurimū? hoīm: dices ip̄i timētī q̄ nō expaue
scret: q̄ esset x̄pc cū discipulis suis: ueniēs ad
ip̄am p̄solandā. Cui cū multa blanda dixisset et
m̄lta ei p̄misisset: si i eius amorē p̄seueraret. et
ip̄a hoc se facturā p̄mitteret recessit p̄mittens
ei q̄ sepe eam uisitare. Ueniens similē fecūda
uice sollicitauit eam ab amplexu et sedā com
mitionē. Qua p̄sentiente fecit eā iurare q̄ nō
reuelaret alicui familiaritatē suā: sed occulta
ret ex humilitate: plurima p̄mittēs. **T**ertia no
cte i specie nō ita speciosa apparuit. Deīde i for
ma militis. alia uice in forma clerici. alia i for
ma rustici. alia in forma monachi: postea i for
ma goliardi. Demū mulier p̄pēdēs se deceptā
a d̄yabolo. accessit ad p̄fessorē totū negociū re
serans cū cōt̄ritōne. Ueniēs autē ad eam d̄ya
bolus sequēti nocte: fere insanire uidebatur: et
cōminans ei cū nō posset opprimē uolebat ex
tinguere: s̄ nō poterat. Quoties autē peccabat
etiā uenialit̄ d̄yabol? magis eaz terrebatur. Quā
autē p̄fessa erat et cōmunionē recipiebat: a lon
ge stabat: nec poterat approp̄quare: uel ita eā
turbare. **I**n uitis patrū etiā legiē. q̄ quidā
sacerdos p̄doloꝝ uidit i quodā templo: casu ibi
nocte dormiēs: satban aduenire cū marīa mul

Tertium

titudie: ut iuter. et cū posito trono ei ab assistē
tibus demonijs. exigeret ratiōnem a singulis de
malis ad que induerat quos tēptabant: uno
referente q̄ fecerat nauim submergi in mare.
et inde multos suffocari. fecit euz satban rex fla
gellare ut inutilem seruū qui tam parum ma
li pcurasset. **A**lio bo referente q̄ in quibusdā
nuptijs se repiens inter cōuiuas suscitauerat
rixas adeo q̄ mult? ex eo sanguis effusus esset
et sponsus et sponsa occisus. Hūc etiā iustus va
pularē tanq̄ remissum et negligentē. Surgens
e medio certius dixit se p. lxx. annos temptasse
quēdā anochoristē in heremo de fornicatōne: et
illa nocte obtinuisse uictoriā illo collapsō. hūc
satban amplexatus est et coronā capitis sui ei i
posuit. multū collaudens d̄ strenuitate sua sup
omnes. Multa exempla ab idē induci possent
et quos in uigilia inquinare non ualet: in som
nis illudit. Namet si nō imputeē ad culpā: q̄d i
somnia accidit: ymaginaria p̄mixtio q̄ntūcū
q̄s sedā. tamē potest esse culpa: cuz uitelicit ex
crapula: uel precedenti turpi cogitatōne cum
delectatōne: uel mentis relaxatione fm Tho. i
iij. Et. d. vj. Testm. Tamē d̄yabol? sic illudit i
somnia: ut in talium recorbatōne ex p̄gefact?
delectetur: uel ut inducat accidiam seu tristi
ciam iordinatam. Elē ut p̄ceptionem eukari
stie impediāt. Sicut legitur in collatiōe The
one. de quodam qui in festis cū debebat cū alijs
cōmunicare. talem illusionē paciebatur: et cuz
p̄penderent patres illū nō esse in causa huius.
consuluerunt q̄ p̄pter hoc non abstineret a cō
munionē: quo facto cessauit illusio talis. Et sic
ostensum est q̄ ex ope d̄yaboli p̄cedebat.

Diso de cornibus hui? §. iij.

draconis. nobis. s. quibus temptat. declaran
dum est quomodo illudatur. quibus. scilicet suf
fragijs et modis dei ciatur. Dicitur enim draco
iste quem formasti ad illudendum ei. i. ut ei il
ludatur. Tenetur autem li: ut consequutue:
non causatiue: ut illud p̄s. Malum coram te fe
ci: ut iustificeris in sermonibus tuis. Non pec
catum dauid causauit iustificatōez dei: sed ex
peccato dauid hoc consequutū est: ut deus in
ueniatur iustus. i. uerax in sermonibus suis:
illo uidelicet. Omnis homo mendax. Elē illud
Ezech. In quacūq̄ die peccator puerfus fuerit
omnium iniquitatum eius nō recordabor. Et
tunc li: ut refertur ad illud a delicto meo mun
da me. Sic ad p̄positum. Non enim deus crea
uit angelos seu draconem ut temptet: quia di
citur Jacobi. j. Deus intemptator malorum ē
ipse neminem temptat scilicet ad seducendum
Sed cum p̄sciret deus eum cōuertendū in dra
conem malitia sua: et cupientē ex eo inficere:
et occidere homines: sicut ip̄s deus ex omnibz
malis elicit maiora bona. ita de malitia dra
conis hoc elicit ex temptationibus eius: ut ho
mines p̄ficiant gratia eius resistentes. Sic q̄ il
luditur cum supatur ab hominibus. Illuditur

Titulus

cū ei insultat ⁊ deridet. Illudis cū ex eius im-
pugnationibus; dum intēdit bonū virtutis electis
subtrahit eis augēt. **Cōdō Amb.** Illudis q̄ dya-
bolus: ut seipm mori suo vulneret: et p̄ se ar-
met quē debilitantū putauit de peni. bi. i. fieri
pōt. ¶ Primo g̃ videam⁹ de nobis ⁊ auxilijs q̄
bus draconi illudam⁹. i. tēptationes ei⁹ vincen-
to. Et primū quidē ⁊ principale ē dei grā: sine q̄
nil fit fm illud ps̄. Nisi q̄ domin⁹ abiuuit me. f.
p̄ grās: paulomin⁹ habitassz ī inferno aīa mea.
Et illud. Nisi dn̄s custodierit ciuitatē: frustra
vigilat r̄. **Et apłus. ij. Cop. xij.** Cū ter orasset
vt ab eo⁹ auferer̄ stimulus carnis. i. tēptatio
sibi fuit risum. Sufficit tibi grā mea. In quo
cūq; minimo gradu grā habeat⁹. sufficit ad re-
sistendū omī tēptatōni. si quis velit instinctuz
eius. **An ⁊ Job. xiiij.** pone me iuxta r̄. f. p̄ grās
⁊ cui⁹ vis man⁹ pugnet p̄ me. Sicut autē dyā-
bolus: vt dictū ē habet multos modos ad tēp-
tatūdū: ita ⁊ grā dei: ⁊ ecclia docz mltos modos
ad illudendū ei⁹ ⁊ supandū. **An ⁊ can. iiij.** dicif
Nafas sponse. i. discretio ecclie: quō discernit
odorēs virtutū a fetoribz viciōr: sūt turris Da-
uid q̄ edificat⁹ cū ppugnaculis. mille clipei pen-
dent ex ea. oīs armatura fortitū. i. vigor ecclie
qui ē ex grā: qui dicif vt turris: qz a remotis
videt insidias dyabolī. ppugnacula sūt auxilia
angelor. mille clipei sunt auctoritates scriptu-
re. Omnis armatura fortitū sunt virtutes ⁊ ex-
empla sanctor. ¶ Secūdū adiutoriū ad illudē-
dū dyabolū ⁊ supandū est oīo Matf. xxvij. Vi-
gilate ⁊ orate ne intretis ī tēptatōnē. i. p̄ oīo-
nē nō succubebis: sed vincietis temptatorē. In
hui⁹ figurā legif. Exod. xvij. q̄ moyses dū ple-
uerabat ī orōne manibz erectis ad celū. exerci-
tus eius vincebat amelech: dū demitteret ma-
nus vincebat ad amelech: vt exponit Hiero⁹.
bi. xxxvj. Si q̄s vult. Amelech interpretat⁹ lin-
guis sanguinē: ⁊ signat demones q̄ delectant⁹ ī
peccatis nr̄is designatis p̄ sanguinē. Vt ergo
mens orat exercit⁹ potentiaz aīe vincit tem-
ptationū pugnā. Dū relaxat⁹ ⁊ ab orōne cessat
deicif. Et ī vitis patruz dicebat abbas Jols. q̄
monach⁹ imo et quilibz debet esse similisleben-
ti sub arbore: qui cū nō p̄ effugere malas be-
stias occurrentes sibi: ascendit arborē. ita hō
ascendēs ad deū p̄ orōnem: vitat morsus demo-
nū. Est em̄ oīo fm Dama. ascensus intellectus
in teū. ¶ Tertiū est humiliatio. ps̄. Custodieſ
puolos dn̄s. i. humiles: ne ſ. lebant a multis
leuius occurrētibo. Et sequif būlāt? sum ⁊ li-
berauit me. f. a piculis inferni: de quibz locut⁹
fuerit eū tuenisse. i. tēptationes. Legif de beato
Anthonio. q̄ ī orōne posif vidisset mudū ple-
nū laqueis seuicūm concēctatibz: ⁊ clamasset.
O quis istos euadet? sensum ē a deo. Sola hu-
militas. Ita em̄ cōnera sunt abinuicē vicia:
vt dū quis vnū querit evitare incibat in aliud.
Cū em̄ quis vnū vitiū gula domare: incidit ad
insensibilitatē. Et ecōuerso cū querit vitare in

Decimustertius

discretionē: incipit i gulā. Cū tristitiā vult res
mouere: incipit i dissolutionē ⁊ vanā letitiam
⁊ cōuerso. Cum semel dyabol' in angelū lucia
trāssō: matus apparuisset cuiusdā: ⁊ diceret se ēē
Gabriel archangelū: ille se hūilians ait. Ante
ne mittaris ad aliū. Ego em̄ nō sum dign': ut
angelus mittat ad me: qui subito euauit. De
alio legis i vitis patrū. q' cū demones vellēt de
cipe eum: dixerūt. vis videre xpm. Respondit.
Anathematizo vos: et eū de quo dicitis: quia
xpm meo credo dicenti. Si dixerint vobis. Dic
est xpc: nolite credere: et subito dispuerunt.

¶ Quartū ē velocitas resistendi. ps. Beatus
q' tenebit ne. s. ultra pcebat: ⁊ allidet mortificā
tō puulos suos pmos motus temptationū ab
petrā pstantie seu resistencie de peni. bi. iij. In
salicito. Poeta. f. orati'. Principijs obsta. sero
medicina paraē. Cū male p longas cōualuere
moras. Mero'. Interfice hostē dū puulus est.

In b' figurā dictū fuit antiquo serpenti. Gen.
iij. Inimicitias ponā inf te ⁊ mulierē. i. adam
⁊ semē tuū: qd ē suggestio pccī: ⁊ semē illi' qd ē
naturalis infirmitas ab bonū. Ipā cōteret ca
put tuū. i. ex hoc te fugabit. si caput. i. pncipiū
tēptationis abhorreat ⁊ extingue conēt. Con
tritus i capite insidiatur calcaneo. i. fini opīs
boni p aliquā elationē: vel incircūspēctionē
vel fini vite. Tū in vna patrū legis de quodā
q' vexabāt ad imūbis cogitationib' a dyabolo
q' cū ad quēdam sanctū virū recurreret. expo
nens ei tēptationes suas: vt p eo oraret. Cū plu
ries ad eū rediret p illi causa: ⁊ ille p eo pluries
orasset. admirās q' nō exaudiret: vt a tēptā
tōnib' ille liberaret ne eis succumberet: ostē
sum ē ei diuinitas. q' ille erat i causa: quia non
subito imūbis cogitationib' resistebat: sed i eis
morā faciebāt ⁊ iocabāt cū eis. Ante reuertē
tē ab eū admonuit: ostēdens ei defectū suū per
exemplū. posuit em̄ sup humerū eius inclina
tū saccū plenuz fr̄ vt portaret. Et cū surgere
vellet ille pater retinebat et deprimebat ex pte
posteriori. Cui pater ait. Quare nō surgis vt
portes. Rēdit ille. Non valeo: q' tu impedis ⁊
deorsum trahis. Sic ⁊ tu iquit pater negligē
tia ⁊ de sibiā tua impedis defectū oīonīs mee p
te. Exinde feneq' nō deorsū trahēt: s' i uauat
sursum eleuari: de facili surgebat ⁊ portabat.

¶ Quintū ē sacre doctrine frequētiatio. puer.
xxx. Omnis sermo dei clipeus ignit' ps. Scuto
circūdabit te veritas eius. s. scripture. non ti
mebis a timore nocturno tēptationū. s. Ez nō
solū ē sermo dei armatura defensiva vt scūtū:
s' vt offensiuā demonis: vt glabi'. Tū aplūs
ad ephē. postq' dixit. Sumite armaturā dei: vt
possitis stare aduersus insidias dyabolī: subdit
inf cetera arma spūalia. Et glabiū spūs accipi
te qd ē dōū dei. Et em̄ iſc dic ad heb. iij. Aliū
ē sermo dei: et penetrabilior oī gladio ancipiti
⁊c. Sic dñs nī princeps exercit' ecclie i defen
sō tēptationū q' auctoritate scripſe se defendēs

Capitulum

dyabolū supauit. **Matth. iij.** put i figurā dauid in plio singulari cuz lapide scripture occidit i manē goliath: ut habet. **i. se. xvij.** Et etiā pene omnia plia q habent i sacra scriptura. figurāt plia temptatōnū. Et i ipa scriptura habent remedia p omnia temptamēta: ut ait **Grego.** in moralibz. ¶ **Sextū** remediū ad vincendas tēptatōnes ē reuelatio tēptationū pī spūali: et pmarime i pessione. Ante i figurā dicit iudicū pmo. q iudas qui interpretat pssio factus est buy belli tanq. s. pīcipuus: ad supanda bella temptationū. Ad hoc facit qd dicit in puer. Qui reuelat secreta. i. occultas temptationes pbet sibi amici. i. dyabolus q erat amicus eius p pīcipm pntiendo: nō pīdīt de eo. timēs ne reuelet i pessione: vel pī spūali occultas tēptationes: i sic remaneat ipse pīcipuus. Quidā etiā patrū dicebat. q nīl ita elidit virtutē demōnū: sicut si quis reuelet secreta malarū cogitationū sanctis patrībz. Naz reuelare socijs nisi sint bene timorati. hoc ē sibi augere certamen q alteri pīculum. In collat. patrū habet credo abbatis **Mosy.** de abbate **Johāne** adolescentulo: q cū simularēt se cū alijs ieiunare. occulte accipiebat panē quē in secreto comēdebat. Cū aut quidā venissent ad vīstandū patrē ei? spīritualē causa edificatōis q doctrīne. cōtigit eū loqui de hac materia. s. temptationū apīendā: rū pī suo spūali. q hoc multū vtilitatis auferret. Quibz sermonibz pīcipuus **Jo.** pīcipuus. cōpunctus corā eis manifestauit deceptōnem suā: et furtū. ponēs in mediū panē quē iam acceperat occulte ad comēdendū. pater aut suus pīcipuus est eum: q nō tam ipse q dyabolus ex hoc confusus erat. Et sic liberatus fuit a malo illo. ¶ **Septimū** remediū est eukaristie deuota frequentatio. pī. Parasti in pīpectu meo mensam. i. eukaristiā in mensa altaris. ponē enī pīcipuus p cōtento. aduersus eos qui tribulant nos: ut scz nō pīualeant. Hinc **Erif.** Velut leones flammā inspirātes: sic ab illa mensa dñi discēbim? dyabolo terribiles effecti. In cui? figuram bellas labore fatigat? q tedio ex pīsecutōne iezabelis: cū dormitaret expīgefactus ab angelo: q pīcipuus subcineritio pane signātē venerabile sacramentum. ambulauit in fortitudine cibi illi? vsqz ad montē dei. **ij. se. xix.** ¶ **Octauū** remediū est passiōis xpi deuota meditatio: q crucis signatio. **ysa. xij.** dicit. Sup montē caliginosum leuate signū. s. crucis. i. dyabolū. Per signū crucis de inimicis libera nos deus noster. In cui? figurā: ut habet numeri. **xxj.** illi qui i deserto erāt a serpentibz venenati. si aspiciēbāt in serpentē z eum sanabānt. alij moriebānt. Ita qui tēptatōnibz vigenē: si ab xpm crucifixum respiciūt. sanant a temptatōnibz. ¶ **Notū** est i aliquo bono occupatio. Sicut enī ocīi: ut dicit **Bernardus** est mater nugarū. nouerca virtutū. oīm temptationū q malarū cogitationū nutrix. Propter qd dicit sapiēs. Omnia mala

Tertiū

docuit ociositas. Et poeta. **Varia** dant ocia mētem. Ita econtra dicit **mgē** in. **ij. bi. j.** Nō facile capis a tēptatōe: qui alicui bono vacat exercitio. Et ideo ait **Hieronimus**. de conse. **bi. v.** Semp aliquid boni facito: ut te dyabolus inueniat occupatū. **Alī** q venerabilis **Jo. cassi.** narrat i tractatu d. **vij. dicit.** q cū quidā sanctus vir transiret ante cellā cuiusdā anachorice: vidit dyabolū aliqū itrantē: q aliqū exēuntē. Et ingressus ab illū quesitū ab eo opa sua que agebat tūc: q inuenit. q cū stabat bene occupatus dyabolus recēdebat a tēptatōne eius: et foris cellā manebat. Cū aut staret ociosus: tūc dyabolus intrabat q eū temptabat. ¶ **Decimū** vltimū est vitatio q fuga occasionum. Qui enim amat pīculū ait. **Salomon** i illo peribit. Non enī ē fortitudinis: s; pīsumptōis q temeritatis. exponē se ad pīcula. ubi quis pī bene declinare fugite ait **apīus. j. cor. vj.** fornicatōes. Non enī meli? vincit istud viciū q fugiendo. s. occasiones eius: ut cogitationes q locutiones de ea: qz corrumpūt bonos mores colloquia praua ait **Therentius**. Similiē et malas societates. Dicit enī. **xxvij. q. j.** Depe maloz pīfortia ad crimen inducūt in ocētes: qntomagis eos qui ad vitia pīni sunt. Sicut enī ut dicit in ps. Cū viro inocente inocens eris: ita cum pueris puerteris. **Petrus** apīus cū socijs apīis pīcipuus est xpm cū iudeis malis associat? in domo **Cayphe** xpm negauit. Et **ysa. bi. lxxvj.** Valet q pīcipuus est inde corpaliter euelli: ubi qd illecebris deseruit. Et in figurā lorh ebucto de sogdomis mandatū fuit: ut i ciuitate nō maneret neqz in omī circa regione. Nō enī sufficit pīcipuus dimittere: sed q circumstantias q occasiōes maloz. Ante q abstinere ab aspectu vano: q cibis supfluis. **vj. q. j.** Ex merito dicit. Officiū singulorū kmī nō solum oculos hīe castos: s; et linguā et cor. Et **Hieronimus** inquit. Sine cerere q bacho friget venus. His decem cornibz iusti. pīringunt cor nua pīcipuus: quibz draco iste infernalis pcutit temptatō. Ad hoc etiā. s. vincendū temptatōnes: ut habet in **li. de. vj.** donis ponit talis figura p diuersis remedijs. Fuit quidā cecus: q volens euadere tīrānidē dñi sui. ascendit equū rufum. pīcipuus omibz bonis suis ab locū tūtū. puer equo supposuit: cui? ducatu dirigere q effugeret. Cūqz incederēt p viā. clamauit puer: dicens. Ecce quidā insequit nos cū equo nigro. quo audito vigen cecus equū suū calcaribus euasit. postea mittitur alius a domino cū equo albo ad eum capiendū. Clamat puer in sinuans insecutionē hui? cū equo albo. Et cecus similē vigen equū suū calcaribus euasit. Cum aut paululū pīcipuus clamauit puer. Ecce al? cū equo silī nīfo. s. rufo venit post nos. Tūc cecus valde timuit: q cū multū eū insequerēt: ut pene attingeret ad eū. clamauit cecus ad puer: dirige me p viam lapidosam: si forte equ? nos insequens deferrat q fatiget. Quo facto et illo

¶ Titulus

equo rufo fugato. cū alius cū fili equo rufo insequeret. dixit cecus puer: ut sumeret viā lutosam et euasit tatus. Iste cecus ē animus noster salis obsecratur. Idcirco si vult euadere tyrannidem dyaboli cuius serui nascimur: et temptationes eius vincere debet ascendere equum caritatis: et puerum. i. rationem; sumere ducem itineris sui. i. opem. Insequens eū equo albo ē dyabolus temptans in tribulatione. Calcaria quibus debet quiescere ab vitandum temptationes. est timor supplicij: et amor patrij. In prosperitate enim temptat de supbia. inuidia. auaricia. et huiusmodi. In aduersitate de accidia. tristitia. et ira. Sed amor glorie: et timor inferni omnia facit superare. Equus rufus ē amor carnalis: et ardor concupiscentie: qui persequitur vehementer: et quasi capit Sed ad resistendum huius temptationibus. incedendum est per viam lapidosam. i. asperitatis et abstinencie. Quartus est temptatio vane glorie de simulata caritate. Sed ad euadendum hanc: incedendum est per viam lutosam. i. considerando se vilem terram et cinerem et peccatorem.

¶ Ultimo videndum est de. §. v

multis fructibus seu utilitatibus temptationum: propter quas dyabolus illudit: ut cum querit detrimenta homini per temptationem inferre. profectum suum inducat. Et primo quidem temptatio humiliat seu ab elatione preseruatur. Unde apostolus. iij. Cor. xij. Ne magnitudo reuelationum extollat me. datur est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphizat. Gregorius. Quia vitia nos temptant. perficientes in nobis virtutes humiliat. Idcirco et quod israel iehuseu tollerat: ut humana mens de se humilia sentiat. In vitis patrum quidam ad hoc dabat exemplum dicentes. quod nisi velaret pistos oculos aialis moleris: ad molam verteret se animal: et comederet suos labores. Sic deus permittit cogitationes fordiditas in mente nostra exurgere: et temptationes: que mentem nostram obnubilant: ne bona nostra videamus et ea per supbia perdamus. ¶ Secundo temptatio hominem bono:abile reddit. Unde dicitur. j. machab. ij. Abraham in temptatione sua inuenit se fidelis: et ideo reddit ei de gloria in gente sua. Magna utique fuit temptatio quam temptauit deus abraham. mandans ut imolaret filium suum. Gen. xij. Bellabat enim paternus affectus: et promissio prius ei facta: cum precepto diuino. j. per. j. Mobicum si optet nunc tristari in varijs temptationibus: ut probatio fidei vix inueniatur in laude gloria et honore. Legitur in vitis patrum de beato Anthonio. quod cum viriliter dimicasset contra temptationem demonum: qui etiam usque ad mortem pene eum verberauerat: et prostratus ex dolore ab maiora certamina eos puocante in diuersas aialium ferotium formas visibilis apparetes discerneret: cum sensisset diuinam adesse presentiam in radio lucis emissio clamauit. Elbi eras bone ibus: et. Cui respondit dominus. Anthoni hic eram et certamen tuum expectabam. Nunc autem quia viriliter dimicasti. faciam te in toto orbe nominari: quod pertinet de se. ¶ Tertio bona multiplicat spiritualia: et temporalia. j. Cor. x. Faciet cum temptatione puentum

¶ Decimustertius

Gregorius. Multum abicit sibi virtus lacessita. In cuius figuram Job multipliciter temptatus: adaucta sunt ei: et duplicata bona sua: ut patet Job ult. vñ in vitis patrum cum discipulis cuiusdam senis grauius temptaretur: et ut resistere graui se affligebat. Aie patet. Iste fili ut roget dominum: ut auferat a te hanc temptationem: Respondit. non pater: quia sentio in animo meo ex eo profectum: quia huius occasione amplius vigilo ieiunans: et oro. Tantum oro pro me ut det mihi de fortitudine. De qua cum commendas gauisus es. ¶ Quarta in multis docet et illustrat. Ecclesi. xxxij. Qui temptatus non est: quia cognoscit. q. d. pauca. Et in figuram dicitur Iudith. iij. Das igitur gentes chanaanorum dereliquit deus. s. in israel: ut ex toto non dereliceret: sed aliqui impugnarunt: ut erudiret israel in eis: ut sciret arte pugnandi: dum enim temptatio instigat ad malum. docet homo si magna opera et superat: hoc non a se: sed dei virtute agere: cum expiatur sepe in minimis quasi deficiente: etiam si nolit. Unde Gregorius. Temptari permittit deus: ut dum per temptationes homo concutitur. ibecillitate cognita fortis solide. per etiam talia exptus aliter alios docet: et cautos reddere. Expiencia enim est magistra reipublice. Unde et christus dicit apostolus. ad hebr. iij. Non enim habemus pontificem qui non possit pati infirmitatem nostris. temptatus per omnia per similitudinem abique peccato: quia. i. in nullo cessit. In quo enim temptatur. potestas est: et his qui temptant auxiliari. ¶ Quinto consolatione et refectione spirituali causat. In cuius rei exemplum. postquam christus temptationes superauit in deserto. dicitur Mat. iij. Ecce accesserunt angeli et ministrabant ei. Et Hieronimus. ad Eustochium de se ait cum temptationes temptationum luxurie. Ipam quam cellula mea quasi cogitatum non prescia pertimescebat: et mihi irat: et rigidus solus deserta penetrabat. Et ut mihi testis est deus post multas lacrimas non nunquam videbar mihi interesse agminibus angelorum. Idcirco et sara vxor tobie iunioris aiebat. Non delectaris deus in perditionibus nostris: sed per tempestatem tranquillam facis. s. per temptationes quietem mentis. post lacrimarum et fleat exultationes in fundis Tobie. iij. Dicitur a naturalibus de ceruo. quod plians cum dracone: vel serpente. postquam occiderit quasi insectum ex flatu eius: ad fontem currens: in aqua se picicens. totum refrigerat: et iuuenescit: sic seruus dei pliat cum dracone infernali: et quasi insectum ex temptatione mala ad flumem paradisi recurrere totum confortat et vigorat. ¶ Sexto malitia demonum debilitat. per. Cadet a latere tuo mille. s. demones temptantes. tibi autem non appropinquabit. s. alius eorum qui vicit a te: cecidit. Dicit enim origenes. ut allegat magister in. ij. sententia. quod viri sancti debellantes cum demonibus. s. in temptationibus et superantes. diminuit numerum eorum: ut. s. tales victi non amplius valeant temptare. Quod intelligit. b. Thoma. in scripto. quod ad illum qui vicit: et profectus vicit temptationes. Sed quocumque sit. manifestum est quod sancti viri vicentes temptationes dyaboli. assumunt magnas vires deos: ut eis illudat. nec valeant alij nocere ab petitione eorum. Sic beata margarita victo demone qui apparuerat ei sub specie hominis

Capitulum

compatientis ei d' tormētia sibi illatis ab p'sua
dendū: ut assentiret olizib' p'fecto. p'iecit eū ab
terrā. p'ete suo eū calcās: q' dīcēs. **S**ternē sup
be demon sub pedib' femine. Cui ille. **D**imitte
me obsecro. satis illufisti mihi. **S**anct' dō **D**a
silius p' eo q' fecerat c'p'ographū sua manu d'p'a
bolo se ei tradēs. reuertēti ad p'niaz: orās cum
p'plo. coegit d'p'abolū ad reddendū publice in
strumentū talis obligatōis: q' liberauit illū de
manib' eius. **S**eptimo alios p'fortat. **E**lū d'z
Thob. ij. **N**anc tēptatōez dedit illi d'z: ut poste
ris dare ē exemplū pacientie ei: sicut q' sancti
Job. **E**ū enī q's p'siterat se cōs etiā tēptatōs. cō
fortat: q' nō despat: q'si solus ipse: v'l p'cōres et
imperfecti tēptent. **E**t abuerēs etiā q' illi boies
erāt. q' tū dei adiutorio supabāt tēptatōes. inde
etiā p'fortant: q' animā ab fortis dimicandum
Et si titubat: dāt sibi occasio recogiscendi debi
litate suā. **A**nd' q' p's. **P**roba me dñe: q' tempta
me. i. tēptando p'ba me. nō quidē ut tu cogscas
me: q's p'ius nō agnosceres: cū oia noueris: s'z
ut cognoscā meipm. **D**ecimo p'miorū merita
augmētāt. **N**ō enī q's mere ē hoc q' nō furat
vel mechat: v'l nō odit: cū sup his nō ipugnet
Sed cū temptat de his q' resistit. tūc meriti au
get **J**acobi. j. **B**eat' vir q' suffert tēptatōes: q' nō
cū p'bat' fuerit accipiet coronā vitē. **A**lī i viciis
patrū legiē. q' cū quidā adolescēs discipul' eius
iubā sancti senis semel cū eo diceret officium
q' pater p'pter vigilias p'cedentes dormitasset. p'
reuerentia nō audebat eū excitare: s'z tēptatō
cogitatōis ipressit ei: ut recederet ad cellā suā
vadēs: q' post temp' aliqd' rediret. **S**ed sibi vim
faciēs respōdebat q' licentiā nō habuerat a p're
suo. **D**icq' septies sup hoc temptat' fuit. **E**xide
pater euigilās illū. viciēs astare mirat' est. q' p'
officiū dictū cū eo misit ad cellā. **P**ost qd' i oīo
ne se tradēs: vidit in celis sedē patā cū septē co
ronis desup. **E**t cū ille miraret: q' quereretur cui
illa parata sedes esset: dictū ē discipulo suo. **E**t
cū interrogaret quare. vij. corone sup eā posite
erāt: dictū est: q' illa nocte septē viciis resistē
rat tēptatōni instigātū eū ad recedendū. **E**t igo
p' q'libet vice sibi meruerat unā coronā. **N**os
no tēptatio p'c'a purgat. **E**ccl'i. **D**eus tēpta
uit illos. i. p'misit tēptari: q' iuenit illos dignos
se. **T**anq' aurū i fornace p'bavit illos. **A**urum
aut i fornace ignis purgat a mictura vili. hic
q' **G**rego'. ait. **A**b electis suis tempali afflictōe
maculas iniquitatū curat abstergere: quas in
eis in eternū nō vult viderē. de peni. bi. j. **S**i pec
catū. **I**n tēptatōne enī homo affligit' dum sibi
vim infert ne assentiat. in q' magis frequē an
riat' q' p' afflictionē corpālē. **A**lī pacientē serē
do molestiā q' resistendo. purgant p'c'a quo ab
penā debitā. s. p' modū satisfactōis. **E**t ad hoc fa
cit qd' legiē i viciis fratrū. q' cū quidā sanct' re
ligiosus ad extrema veniēs. timorē q' honorem
multū ostendisset ex tēptatōnib' q's paciebat
defunct' apparuit cuius sibi familiari. in statu

Quartum

glorie se eē affirmās. **E**t cū ille querēt q're tātū
horrorē q' afflictōez habuisset i fine: s'endit. **N**e
scia scriptū eē. s. in **J**ob. q' territi purgabūt
Decimo q' ultio i celo coronat. **L**uce. xxi. ait
xpc discipul'. **N**os estis q' p'māstis mecū i tē
ptatōnib' meis: q' ego dispono vobis regnū: ut
edatis q'c. **N**ō coronabit' ait apl'us. nisi q' legit
time certauerit. **C**ertat legitime: q' resistit q' vi
cit in p'lio tēptationū. **A**lī **A**poc'. iij. d'z vincēt
dabo edere de ligno vite qd' ē in pabulo dei mei.
hec ē fructio diuinitatis. **E**t ex his illudē dra
co iste: q' ser p's antiqu': ut demū p'icē i terrā
iserni: ut dicit' **A**poc'. xij. abducta sibi pena ex
accidēt ali malitiā tēptatōnū: q' sc'i liberati ab
eo gratias agunt omnipotenti deo de victoria
habita eius gratia. **D**e materia temptationū
babes etiā multa supra in p'ma p'te.

De tribulatione maxima que erit tempore
antixpi.

Capitulum quartum.

Quia tēptatio maria fū
et hoībo tempe antixpi. iō nūc d' ea
Et q' locuti sum' de d'p'abolo tēptā
te s'z noīe draconis. **J**o. apoc'. xij.
d' dracone loquēs ait. **A**līdī angelū descendētē
de celo habentē clauē abyssi q' cathenā magnā
i manu sua: q' apprehendit draconē serpentē an
tiquū q' ē d'p'abol' q' sathanas: q' ligauit eū p' an
nos mille: q' misit eū in abyssum: q' clausit: q' si
gnauit sup eū. **E**t subdit'. **P**ost q' p'sumati fue
rint mille anni. soluet sathanas. s. draco iste de
carcē suo: q' eribit q' seducet gentes. **E**t de eo ē
dicit'. c. xij. q' draco iste cauda sua traxit d' celo
tertiā p'te stellaz. **Q**uis sit iste draco ipse **J**ohes
insinuat: q' sathanas. angel' descendēs de celo
q' deiciens q' ligās eum in abyssum. pōt dici esse
magnū p'silij angelus. s. xpc qui passus: q' ad in
feros aīa ei' descendēs cū deitate. p'ces de limbo
eduxit. ligans i inferno insaciabilē homicidā
d'p'abolū. i. potentiā suā: q' malitiā suā debilitat
virtute sue passiōis. ne q'ntum cupit nocē p'ua
leat i aīabo. **I**n corpib' aut seuiendo p' t'ranos
infideles p' xpianos. p'cipue vitē fuisse ligat'
tpe **S**iluestri impio ad fidem cōuerso. **A**nte q'
in h' mōi. **S**iluester papa alligauit draconem
materialē inficientē: q' occidentē p'lm rome in
foueam p'fundissimā. **D**icit aut **G**rego'. xxiij.
moral'. tractās illd' **J**ob. xl. **S**trigite. s. beemoth
caudā q'si cedrū. q' millenario numero rōne sue
p'fectōis signat omīe temp' eccl'ie q'ntūcūq' sit
v'sq' ad finē ei'. i. temp' antixpi. **A**lī ponit nu
mer' d'eterminat' p' indet'rmīato. post qd' dicit'
solui draco sathanas de carcē suo: qui tpe anti
xpi p'mittit' ampli' seuire corpāl' q' spūaliter p'
illū pessimū hoīem antixpm. **E**t hoc est cauda
vbi maxie ē venenū draconis q' beemoth. s. an
tixpm q' in fine eccl'ie erit. quā beemoth q' ad
l'fām ē elephas: q' d'p'abol' ipm antixpm valte
eleuabit i potētia: q' tēpali dignitate sup omīs
sicut cedrus ē altissima arbor: q' stringet durū
tia q' feritate. **A**lī q' tertiā p'tem stellaz dicitur

draco iste deicere cauda: qz p antipm multos qui valde resplendebat i ecclia doctrina: qz vta deiciet. **¶** Vel psternebo p morte ab terra quo ab sanctos: vel psternebo multos spualiter inducendo ad terrena. **¶** Etum aut sit dyabolus tunc temptatōibz et tribulatōibz seuitur? domin? noster ihs insinuat: dicens: **¶** Mat. xxiiij. Erit tūc talis tribulatio qual' nō fuit ab initio mōi vsqz modo: nec fiet. Et nisi breuiati fuissent bies illi. nō fieret salua omnis caro. **¶** An qz sit gra uitas h' tēptatōis tūc **¶** Grego. ubi sup. f. xxv. li. moral. sic ostendit: dicens. Eubendū valde ē cū boemoth iste caudā suā: ut cedrū subleuat. in q' tūc atrociō: q' nūc se ererit surgat. **¶** Que em penaz genera nouim? que nō iam vires martirum exercuisse gaudem? **¶** Alios em iprouiso ictu imersus gladius strauit. Alios crucis patibulo affixit in q' qz mors puocata repellit: et repulsa puocat. Alios infutis ferra dentibz attriuit. Alios armatos ferro insulcans ungula spersit. Alios beluina rabies moribz detruca: do cōminuit. Alios ab intimis viscerū p cutem piellā vīs verberū rupit. Alios effossa terra in uos operuit. Alios demersos i morte pcpituz fregit. Alios in se plectos aqua replēdo absor buit. Alios edax flamma vsqz ab cineres depasta psumpsit. Cū g' beemoth iste caudā suā i fine mūdi ampli' dilatat. quid in illis tormētis tūc atroci' exurgit: nisi qd i euāgelio dñs dicit **¶** Surgent pseudo pphē: qz habūt signa magna qz p'digia: ita ut i errore mittant si fieri pōt etiā electi. **¶** Nūc em fideles nri mira agūt cū puerla paciūt. **¶** Tūc autē beemoth h' satellites. f. anti xpi etiā cū praua ingerūt mira acturi sūt. **¶** P'semus igit q' erit illa būane mēis temptatio. qñ plus martir qz corp' tormentis ingerit: qz tñ ante oculos eius mira toror facit. **¶** Cui tūc virtus nō ab ipso cogitationū funto quatitur. qñ is qui flagris cruciat signis coruscet. Sic ergo beemoth stringit caudā suā qñ cedrū: qz nimirū q' alt? tū erit veneratōe pbijij: qz durus crudelitate tormētū. **¶** hec **¶** Grego. **¶** Et i antipō fuit qz erit fortitudo tempalis. **¶** In sanctis qz vincent temptatōes qz tormenta erit fortitudo spūalis. **¶** Multa repiunt de antipō pñuciata i sacris scripturis: qz doctores declarata. **¶** Sed pmaxime de eo agitur **¶** Dani. c. viij. et. viij. ut exponunt omīs doctores. **¶** An qz xpc loquēs qz pñunciāns de ex terminio: qz tribulatōe maxima hierosolime ac etiā afflictōne ecclie durissima p antipm: qz postea cito habitura ē finē: inqñtū militis: per finē mundi qz finale iudiciū dicit. **¶** Mat. xxiiij. Cū videritis abhominatōez desolatōis stantē in templo qz dicta est a danielē ppha. tūc qui legit intelligat. f. tūc ipleri illā pphetiam. **¶** hec pphētia habet **¶** Dani. ix. in fine. **¶** Ubi postqz Danieli fuit reuelatū tempus determinatū future icarnatōis in. lxx. ebdomabito annor: qz de passione xpi qz fructu eius: qz destructōne hierosolime per titū cū romano exercitu dicit. **¶** Post finēz belli

statuta desolatio. f. hierosolime: qz paulo post. **¶** In templo erit abhominatio desolatōis: qz vsqz ab psumatōez qz finē pseuerabit desolatio: ut dicit **¶** Nicolaus de lyra. **¶** Abhominatōez appellat bebrei ydola seu ydolatriā: qz inē vitia maxime ē abhominabil'. **¶** Abhominatio g' desolatōis est ydolu positū in templo desolato. i. destructo: qd fuit factū fm quosdā de ymagine tyberij impatoris quā pilatus posuerat i templo. **¶** Sed hoc iam factuz fuerat. **¶** An alij dicunt de ymagine **¶** Cay impatoris hoc: quā mādauit poni i templo ut adoraret: qd fuit factuz post decenniū a passioe dñi. **¶** Sed meli' videt' exponēdū: ut dic pe. come. i. historia scolastica. de eo qd gestū est p euerfione hierusalē p titū ab abriano impatore: qui posuit statuā suā i templo desolato et euerso ubi archa steterat. **¶** Vestigia em abhuc quedā ciuitatis remāserāt: et iudei qz vndeūqz veniētes ad locū sanctū redibāt: qz multiplicati remouerūt statuā. **¶** Et hoc abrian' audiens. posuit manu suā extremā: qz fundit' euerit vrbē qz mādauit artifices ne qd iudeor remaneret i terra illa. **¶** Nā ciuitas qz postea fuit edificata qz bicta helya: nō fuit sita ubi pri' erat: s3 iuxta. **¶** De hac g' abhominatōne. i. ydolo abhominabili posito i templo desolato. videt' i telligenba auctoritas **¶** Daniel. i. ducta a xpo: qz fuit data i signū p pinquissime total' euerfiois hierlm. **¶** Et i figurā euerfiois qñ ecclie qz finis mūdi: cū videlicet antixpe reedificata hierlm qz tēplo: ut ait aplus. ij. thesa. ij. in tēplo sedet tanq' sit deus. faciens se p deo: qz vero messia iudeor adorari. **¶** Et hoc erit signū p pinquissimū destructōis total' hierusalē spūalis. i. ecclie. **¶** Nō qz ecclia deficiat ex toto tempe antixpi. **¶** Licet multi recebāt ab ea et ruant spūaliter. **¶** Sed qz post mortē antixpi cōmuniter credib' qz parū durabit mūd': sed finē habebit xpo veniente ab iudiciū: qz tūc deficiet ecclia inqñtū militās trāslata i triūphanē. **¶** Dec igit desolatō tēpli qz ciuitatis durabit vsqz i finē. i. circa tpus antixpi qz erit circa finē mōi

¶ De ipso antipō qz aduētū. §. j.
xpi ab iudiciū qz sequet'. **¶** hec i dicto. c. viij. dan. **¶** Ubi pri' fit mētio de qtuor monarchijs mōi successiuis: qz notat' p qtuor bestias exētes de mari magno: ubi pugnabāt qtuor vti. i. angelice potestates ex qtuor mōi ptibz p regnis vel β. **¶** Mare magnū ē mūd': v' moralie qtuor venti qtuor hoim passioes. gaudiū seu delectatō icludens i se amorē qz desiderij. **¶** Dolor seu tristitia includens odiū qz abhominatōez. **¶** Spes icludens in se audaciam qz iram. **¶** Timor includens in se despatōz. **¶** His em passioibz hoies debiti pugnāt abinuicē. **¶** Quatuor bestie exētes de mari vna post aliā. signāt monarchas qz habuerūt pncipale dominij mūdi tēpono suis: qz cōmunit' beftialie qz tyrānice vixerūt. **¶** Idaz prima dicit' filis leone habenti alas aquile: cui ale auulse sūt: qz datum est ei cor: qz stetit ut homo. signat regnū assiriorum: qd fuit p'mū in monarchijs

Capitulum

Assimilatur autem leone propter violentiam et libidinem talis gentis. Nam leona est animal violentum et luxuriosum. Due ale sunt due gentes. scilicet assiri et caldei. quibus precipue presuit. Ale iste dicitur aqle propter diuturnitatem talis regni. Aquila enim diu uiuit. Incipit enim illud regnum sub saruch paulo abrahe. forte a neroth: vel saltem a nino qui regnauit in ninuiem: et durauit usque ad balthasar qui sedem regni tenebat in babilone. ubi infestus fuit ut patet Dani. v. Quod auulsi sunt ei ale: et postea batum est ei cor. referunt ad nabuchodonosor magnam autem vel proauum balthasaris: cui ad tempus sublatum est imperium cum. scilicet propter superbiam conuersus est in bestiam. Sed postea restitutus: ut patet Dani. iij. Secunda bestia egressa de mari silis dicitur visio: habenti tres ordines dentium in ore: etque dicebat. Surge comede carnes plurimas. Hec designat monarchiam persarum et medorum que similes visio propter patientiam laboris: et victus parcatatem. Nam pulmento sale utuntur et cardamomo. Cepit hec monarchia iudario: ciro nepote eius. postquam occiderunt balthasar capta babilone et durauit usque ad dario uisum huiusmodi notis quartum. deuictum ab alexandro magno per successionem xiiij. regum medorum et persarum. Dicit autem in parte: et non in toto silis visio huius bestie: quia ita parca fuit in victu hec monarchia. quod nil tamen crudele fecit in ope erga populum dei. scilicet iudeorum sibi subditum. Tres ordines dentium sunt tria genera principum sibi assistantium. scilicet iudeorum persarum et caldeorum. Et quod ei dicebat. Comede carnes plurimas. refertur ad regem assuerum: cui persuasum fuit ab aman amicissimo: et iam littere destinate erant: ut certa die occiderent omnes iudei ubicumque fuerint: sed reuocatum totum fuit: ut patet in hystoria hester per totum. Tertia bestia dicitur similis pardo habenti alas auis: et quatuor capita: et potestas ei data est. Hec signat monarchiam grecorum que assimilatur pardo: que est variis coloris: siue propter varietatem doctrinarum. Nam sub ista monarchia multum claruerunt philosophi. Aristoteles enim dicitur fuisse magister alexandri. Alas dicitur habuisse auis propter velocitatem adeptionis dominij. Nil enim velocius victoria alexandri: ut non uideatur bellasse: sed uolasse ad acquisitionem dominij. In. xij. enim annis subiugauit sibi regna orientis. Et cum moreretur allatae sunt epistole de regnis occidentis. Potestas ei dicitur data: quia non a se: sed a deo habuit tantum dominium ad punitionem malorum. Quatuor capita fuerunt quatuor reges qui ei successerunt in dominio macedonie. Nam in oriente regnauit seleucus in babilonia et Siria ab occasu. Philippus in grecia. Tholomeus in egipto uersus meridiem. Antigonus in asia: et postea uersus aquilonem. paulatim autem defecerunt. Quarta bestia dissimilis ceteris: licet non ponatur similitudo eius. tamen hebrei dicitur simile aprio. scilicet illud per. Glorabat eam aper de silua. Hec bestia terribilis: habens dentes ferreos. comedes et cuncta comminans et reliqua pedibus concutans: est monarchia romanorum: que omnia sibi subiecit regna fer-

Quartum

ro armorum. Habebat autem hec bestia cornua. x. quod respicit ad finem mundi. Nam cepit hec monarchia a Julio cesare qui primum sibi usurpauit imperium: sed perfecta est in octauiano augusto sub quo natus est christus. Et iam durauit ab ipsa domini natiuitate per annos. Mccccl. Sed circa finem mundi diuisum in decem partes. Nouem enim regna receperunt a christiano impio: et maior pars horum etiam ab obediencia ecclesie: ut regnum indorum. Regnum turcorum. Regnum sarracenorum. Regnum tartarorum. Regnum hermemorum. Regnum georgianorum. Regnum grecorum. Licet enim imperatores eorum cum patriarcha suo redierint ad fidem romane ecclesie. tamen non recognoscit imperatores romanorum sibi superiores. Regnum boemorum que iam. xxv. annis elapsis recesserunt a sinceritate fidei: necdum reducti ad unitatem ecclesie. Regnum francorum et si fidelissimum sit non tamen recognoscit superiores imperatores romanorum. Decimum regnum seu decima pars imperij est romanum impium: quod figuratum est per decem soles secundum uaticinium sibille. Inter ista decem cornua uidit daniel oriri cornu puulum: et tria euulsa sunt de prioribus cornibus a facie eius. Hoc cornu est antichristus de tribu dan ignobilis. cuius ban natus sit de ancilla: tria cornua euulsa de prioribus: ut dicitur in hystoria scolastica. sunt tres reges. scilicet affrice. egipti. et ethiope. quos interficiet. Alij. viij. colla ei subicient ut victori. Oculi quasi hominis quos uidit daniel in cornu isto puulo. est subtilis: et alta eius scientia et malicia. Os autem ingentia loquetur: quia deum se dicit et messiam in lege promissum. Quod iudei crederentes confluent ad eum. Qui reedificare faciet templum dei. Et in eo ponet solium suum: ut deus. Et ad se trahet homines terrore tormentorum. Promissione terrenorum: et donatione operatione fallorum miraculorum: ut dicitur plenius infra: et interficiet enoch et helyam. Et subdit daniel. Aspiciebam donec positi sunt troni. scilicet afflictorum: et antiqui dierum sedis. scilicet deus maiestatem suam iudicium faciet. Et ponit dispositio eius ibi uide. Et libri aperti. scilicet conscientie singulorum: tunc patebunt. Et uidit quod bestia illa quarta perisset et corpus eius traditum esset igni: et potestas aliarum bestiarum etiam ablata: quia omnis principatus mundi cessabit. Et ecce in nubibus celi filius hominis ueniebat: et obtulerunt eum usque ad antiquum dierum: et data est ei potestas honoris et regni: et omnis populus tribus et lingua seruiet ei etc. Et subdit de cornu illo puulo scilicet antichristo. quod faciebat bellum aduersus sanctos et preualebat. donec uenit antiquus dierum. Et putabit. scilicet antichristus quod possit mutare tempora et leges: et iudicium sedis: ut auferatur potentia eius et contratur.

In sequenti. c. viij. Dani. S. ij. viij. ponit alia visio daniel. quam habuit anno tertio balthasar que regnabat in babilone monarcha ultio assirorum. Aliam quam exposui in. s. preteriti habuerat anno primo regni eius. Et tangit

¶ Titulus

de duabus monarchijs. s. pſarū et metop: et de monarchia grecop. Et monarchia metop: ostēsa est sibi i arietē. hūc duo cornua quibz venilabat contra omnes ptes mūdi: et nullus pōt resistere. Monarchia dō grecop: vidit i hūco caprarū: qui habebat cornu magnū in fronte quo efferatus in arietē occidit eum. Istud cornu fuit alexander magnus: qui pculsit arietē illū cornua hūc duo: qz deuicit et occidit bariū ultimū monarchā metop: et pſarū. Illo cornu fracto. i. alexandro mortuo. orta sūt qtuor cornua i capite hūci: qz diuisum est impium alexandri in qtuor regna. In egipto regnauit tholome: filius lagi. In macedonia philip: frater alexandri q est ab occidentē. Sirie et babilonie: et supioribz locis ad orientē. Seleucus nichanor impauit. Asie et ponto et puincijs illius regionis antigonos ad septentrionē: et hoc fm orbis totius plagas. Cornu aut modicū qd egressum ē ex vno de his qtuor cornubz: et factū est grāte. hic est antioch: epiphanes descendēs a seleuco: qui dū esset rome obles fugiēs inualluit i regnum et magnificat: ē contra meribz. i. ptra egiptios et ptra orientē. i. eos q in pſide moliebant nouas res: et ptra fortitudine celi. i. filios israhel et deuicit de stellis in terras. i. de iudeis: et vsqz ab principē fortitudinis magnificatus ē. i. ptra deū: qz ab eo abstulit iuge sacrificiū: et deuicit locū sanctificatōis: qz posuit in templo statum iouis. Ubi sciendū. qz iste pessimus antioch: q martirizari fecit matrē cum septē filijs: et multos alios ppter obseruanciam legis dei: figura fuit antixpi veri. Qnd q dicit de ipso signato p illud cornu puū. exponit pene omnia: et aptissime d antixpo et magis pprie Qnd et gabriel dixit danieli. declarās sibi visionē de cornu paruo. Ego ostendā tibi q futura sūt in nouissimo maledicōis: qm bz tempus finem suū. hoc aut nō erit nisi in fine mūdi. Et post explanationē arietis et hūci: et qtuor cornuor eius. exponēs de alio cornu puo exorto i ter illa ait. Cum creuerit iniquitates. pſurgēs imputēs facie. s. antixpc: et intelligēs ppositōes. i. magnā scientiā. Et roborabit fortitudo eius sed nō in viribz suis. s. quia i malitia dyaboli et arte magica q vtef. Et sup qz credi pē vniuersa vastabit: vt. s. subiciat sibi omnes. Et pſpabit et faciet. Et iterificiet robustos. s. enoch et helyā et pplm scōp: fm voluntatē suā. i. veros fideles Et dirigit dolus i manu eius. i. fraus: et fallacia in miraculis faciendis. Et cor suū magnificabit: vt. s. faciat se ab omibz venerari. Et i corpore rerū omnium occidet plurimos. s. pmitēdo et donando diuitias credentibz sibi. Et ptra principem principum pſurget. i. ptra xpm. dicēdo nō illū: sed se esse xpm i lege pmissum. Et sine manu pteref: qz. s. dum dicit se celū ascensurū fulminabit. Et paulo ante dicit. q auferet a deo iuge sacrificiū. s. celebratōes xpiani cultus et sacramētoꝝ ecclesie. Et pſternef veritas i ter

¶ Decimus tertius

ra: qz nō erit qui audeat pdicare veritatē. Qd dō subditur hanc tribulationē duraturā diebz duobus milibz trecentis: et postea mundandū sanctuariū. refertur ab ipm antiochū. qm bierusalem cepit et violauit templū dei multis imūdicijis. Que pphanatio durauit tanto tempore idest circa septē annos: et postea mudatum est templū a iuda machabeo cū suis. ¶ In. c. etiā xj. Daniel. plura dicunt de isto antiocho pessimo et antixpo: quedā q cōueniūt antiocho: et qdam antixpo cui figura extitit: vt dicit mgz in historia scolastica. Et in. c. xj. ponit d michaele pugnante p ecclia. Et de tempore qntum durabit talis tribulatio: et de tpe postmodū dāto

¶ De antixpo loquitur. §. ij.

pſalmista. cū ait pſ. ix. Constitue dñe legislatorē sup eos: vt sciant gentes qm hoies sunt. Et quid dñe recessisti longe despicias i oportunitatibz in tribulatiōe: dū supbit impius incendiū paup. glo. exponit hoc d antixpo. Iste antixpc venturus est fm doc. et scripturas i fine mūdi. Qui vt dicit vin. i spe. hystor. circa finē. nascetur in babilone de tribu dan: ex viro et muliere Sed pcepto et animato: vt dicit mgz i hystoria scola. descendet dyabolus in vterū matris. ad implendū eum omni malitia: vt vase suo. Et qz uis angelus bonus nō ei subtrahat ab custodia: sicut et datur alijs ex vtero matris natis vt dicit Tho. i pma pte. tñ postqz incipiet malitia vti. nullū effectū custodie in eum exercebit eo obstinato. Hic antixpc vt dicit methobius martir: qui mltā pbit de futuris nouissimis. apparebit corozaim. que ē ciuitas vicina iudee. nutriet i nazaret. regnare incipiet in capharnaūz. demū vt dicit nūc. ubi sup. veniet in hierlm: et ibi faciet se circūcidi: vt ostendat se pformē patribz iudeor: et dicit se messiam in lege eis pmissū. Et iudei i eū credeb: et vt messiam suū suscipient et venerabunt. Et hoc est qd xpc dixit eis. Jo. Ego veni in nomie pīs mei: et nō me recepistis. alius veniet i nomie suo. s. antixpc. querēs gloriā ppriā: et illū accipietis. scz vt verū xpm. Ipe igit antixpc fortis i malitia et potentia tempali. bellabit ptra fortes vidualiter. s. fideles. Et inde sequef maxima temptatio. Et in dictis verbis pſ. pōt notari qdrupler modus tēptandi: q vtef antixpc ad deceptionē hoīm. Primo p plationē fallatiū doctri naz. pſ. Constitui dñe et. Secūdo p oblationē pluriū diuitiaz. Sciāt gentes et. Tertio p illatōnē mltipliciū pſuraz. Ut qd dñe re. Quarto p patrationē rez pbigiosaz. Dū supbit ipius ¶ Quātū ad pmiū ponit ibi pns i peratiui pro futuro indicatiui qd frequēter faciūt pphete. iuxta illud Iere. Duplici ptritione cōtere eos dñe deus noster. i. cōteres. Nō enī ppheta optat vel imperat malū ppo suo: sz pñunciat. Cōstitue g dicit. i. cōstitues legislatorē sup eos peccatores. videlicet. q legislator erit antixpc: vt dicit glo. Dicif aut de illū pstituerē: nō faciendo

Capitulum

seu pmitteudo: ut enim ait Aug⁹. in encheribion Nihil i muto fit: nisi omnipotens fieri velit: vel pmitteudo fieri. s. q. ad mala que no impedit. **Ant** ipe faciendo quo. s. ad bona quoz e actor. **Ant** ipe igit dices se esse messia pmissum iudeis in lege sua mosaica: bicet ad se spectare cōdere no uā legē fm qd pōit p Jeremiā dñs. **Dabo** le geas meas i cordibz eoz. scz. q. Et dñs. vij. dicit de antipō q. putat q. possit mutare tēpora et leges. **Et** legē quidē mosaicā nō reprobat: s. q. in ea habent de messia: ut illud. **Prophetam** suscitabit de te fratribz tuis. ipm tanq. me au dicitis q. bicet se pñciat: q. i se ipta. **Ante** q. mltā occulta alijs vel futura. dñs abolo reuelā te pñciabit: ut oñbat se magnū pphētā: xpm aut quē adorāt xpiani. bicet p se q. uos pñcato res fuisse deceptorē: q. ideo ppter scelera sua seu supbia fuisse crucifixū: q. a deo derelictū. **Que** aut i veteri testamēto habent de passiōe ei. ex ponet falso diuersis apparentibz veritatibz: ut etiā nūc exponit iudei. **Moralia** legis male in c ptabit: ut de ofuriis. libello repudij. psecutiōe inimicōz: q. h. mōi: que oīa cōcedet. **Legales** ce remonias ut datas a deo bicet obseruādas. **Et** ut dicit a Gregorio. vij. de conse. di. iij. puenit. **Ipe** faciet celebrari a suis diē sabbati ut place at iudeis: cū hoc sit i lege eoz: et diē dominicā i ueneratiōe sue nō xpi resurrectiōis. **Dicit** enī se moriturū q. diē tertiā resurrecturū. **Quō** ibi dicit q. festiuitates sabbatū q. dominicā sunt pñ catores antipōi qui utrūq. faciet celebrari. **Lo** cus resistētie antiq. dicit fore hierosolima. **Se** d pñcatores suos mittet p orbē: sicut xpc misit aplos ad eū pñcandū q. manifestandū eē xpm. **Quā** ait xpc Math. xxiij. **Multi** pseudo pphete surgēt: q. mltos seducēt. **Et** paulopost. **Si** dix erint vob. s. pseudo pphete. i. pñcatores. **Ecce** in deserto ē xpc. nolite exire. s. ad vidēdū eū. **Ecce** i penetrabilibz nolite credere. **Exponit** aut ei? pñcatores scripturas fallaciē: q. cū magna elo quētia q. versutia verboy. **Predicatores** aut ec cleisie tacebunt: vltimōe passiōis: vel amore frenoy: vel ignorātia scripture sacre: ppter quā nescient pstatere expositiōes exortas illoy. **Et** sic implebit illud signū pñqui iudicij datus a xpo Math. xx. **Stelle** cadent de celo. i. docto res decidēt ab intellectu q. studio scripture. **Dicit** enī Dañ. xij. **Qui** ad iusticiā erudiūt plurimos q. stelle. **Scriptura** dicit celū. **Quā** zepherinus papa bi. xxxv. **Sicut** ait. **Mētes** fidelū inhe rētes sacre scripture firmamēto. i. celo: nō ob scurabit mūdā iniquitas. **Nō** tñ ex toto ces sabūt pñcatores veritatis: q. pmaxime de pabi so terrestri mittent i mūdū enoch q. belyas q. fuerūt trāslati: ut habet de. j. Gen. v. de. ij. iij. **R. ij.** **Ibi** pñcabūt ptra antipm. **De** tēgēta ei? fallaciam. **De** quibus exponit cōmunit illud Apoc. ij. **Dabo** duobz testibz meis q. pphetabūt i. pñcabūt dieb. mille ducentis sexaginta. i. an nis tribz cū dimidio. q. nō etiā tpe durabit pñ

Quartum

catio antipōi q. psecutio. **Amicti** eūt saccis: ut dicit ad inducendū exemplo ad penitentiam. **Ibi** sunt due oliue. s. pleni misericordia: et duo cantelabra lucentia. s. doctrina in ppectu dei. **Ibi** habent pñatem claudendi celū ne pluat: et potestatem sup aquas cōuertendi in sanguinē q. pcutere terrā omni plaga. **Opinio** etiā est ali quoz: ut Johānis dominici. q. theophili. q. Jo hannes euāgelista nō sit adhuc mortuus scdm illud. Job. vi. **Sic** eū volo manere donec ve niam. s. ad iudiciū ait xpc. **In** padisum g. ter restrem q. ipe trāslatus veniet: et ipe pñcatur? ptra legē antipōi q. suā doctrinā. **Satis** enī v tēstis p xpo ptra antipōi fallacē doctrinā: scz enoch: q. vñ tē tpe legis mosaice. s. belyas etiā q. lex euāgelica que est dignior ceteris ha beat suum testem qui erit. Job. euāgelista: ut sit numerus plenus testū. s. trinarius. **Et** tūc cum eis bibet calicez passionis ab antipōo oc cidentibz. **Ei** enī dictū fuit Math. xx. sicut q. Ja cobo fratri suo. **Calicē** meū bibetis. **Quob** non dum videtur plene impletū in Johanne cum martirio non legatur migrasse. **Secūto** bel labit antipōe contra fideles per diuitiarum do nationē. unde dicit. **Et** sciant gentes q. mōi nes sunt. illi. s. qui suscipient hunc legillatorem seu legem eius. homines enim tales dicunt p ut homo deriuatur ab humo. i. dediti terrenis diuitijs. **Et** li. ut ponitur consecutiue nō cau satue. **Et** hoc enim q. pmitteat deus illum ant xpm dare legem: q. multi eam recipient: quia terrena cum ea pñcipient: scient gentes q. tales sunt homines: non viri ratiōe vtentes: q. virtu te: sed terrenis deseruiētes: q. ea querētes. **Quā** q. Dañ. viij. dicitur. q. in copia rerū omniū oc cidet plurimos: ut dictum est supra. **Et** Dañ. ij. dicitur q. diuidet terram gratuito. q. thesau ri copiosi sibi manifestabunt. **Et** descendendo ad practicā. beatus Vincentius maximus p bicator dicit in sermonibus. s. q. predicatores sui discurrentes p orbem. facient plos congre gari: ut zelantes salutē eoz dicentes: ut clare pñcipiat: q. nō querim? vñ a bona: ut fecerunt pñcatores xpi. seductoris mūdū: q. ut scitis nō vacabant ad aliud nisi ut acciperent bona vñ a. pñcētes decimas: q. pñcias: q. oblatiōes: et ele mosinas auaricie dediti. **Non** hoc querimus a vobis: sed ut mādauit nobis mgt noster verus xpc. salutē q. rimus verā: q. ex caritate volum? nobis subuenire q. indigetis. veniāt paupes in tali loco q. eis pñcipiat. **Certe** attenda cupidi tate hoīm: q. nō querūt nisi terrena. ista via est sufficiens ad seducēdū innumerabiles plos. **Si** enī quotidie ut videt clare hoīes p vno floreno imo q. argēto negāt xpm ope: q. mēdacia mul ta dicūt: q. pñcia abbūt: q. nō magis cū eis ma gna quātitas pecunie offeret? **Quā** grego. i. pe nult. moral. tractas illō Job. xl. **Sub** ipso leua thā erūt radij solis. q. sternet sibi aux q. lutū

¶ Titulus

dicit: q̄ d̄yabolus nūc p calidas suggestiones. tūc. f. in fine mūdi p damnatū illū hoīez. f. anti-
tīp̄m: quē replet. f. malitia. folia radios sibi. i.
doctos quosq̄ 7 sapientes subijcit. **¶** Vel aurum
.i. viros sanctitate vite fulgētes: quasi lutū vi-
cijs sibi subternet. f. ab terrena q̄renda iducēs
Et habetur: hoc de peni. di. ij. c. Qui seduci. In
Apocalipsi etiā. c. xiiij. dicit q̄ bestie ascēdēt
de mari hūti. vij. capita 7 decēz cornua sili leo-
parto: sed petes siles vso. os aut sile leoni. de
bit potestātē magnā draco. f. sathanas q̄ faciet
om̄s pusillos 7 magnos hīe caractēre. Bestia
ista antiṛp̄c ē bestial de mari mūdi exiens. vij.
capitalibz vicijs plen⁹: 7 comibo. x. scz trāsgres-
sionibz p̄ceptoz ab q̄ cūctos inducere conatur
7 cū eis vulnerare aīam leopardio variato i co-
loribz similis ē: p̄pter maximaz eius ypocrisim
qua sanctitatē simulabit vso 7 leoni p̄pter cru-
delitatē. **¶** Sic faciet ut caractēre. i. ymaginē suā
7 cultū ei⁹ quilibz hēat i manu dextera. i. i op̄i-
bus spūalibz ut ieiunijs elemosinis orōnibz: et
h⁹ mōi. hoc itēbat eius veneratōnē: aut i frō-
te. i. saltim i apparentia: ut saltim ab extra cō-
formet se cū alijs i cultu 7 veneratōe sui: quia
cor nō p̄ vidē hominū. **¶** Als non possit cū alijs
negociari. vñ nec lucrari tanq̄ ex cōmunicati
infideles vitandi: p̄pter qd̄ terrena amantes ei
obedient 7 pibunt. **¶** Et ex hoc scient gentes: qz
homines. i. humi liberentes 7 terrā q̄rentes erūt
qui recipient hūc antiṛp̄m 7 legē eius. Neq̄ em̄
iubet qui ip̄m ut messiam expectāt aliud sperāt
ab eo hīe p̄pter qd̄ ei adhereāt nisi terrena pa-
triā ierosolime. Libertatē a servitute 7 diuiti-
as 7 gloriā. **¶** Tertio p̄liabit p̄tra xp̄p̄colas
p̄ pressuraz. i. tormētōz illationē 7 tribulatio-
nē. vñ ps. **¶** Ut quid dñe recessisti q̄. in tribula-
tione p̄ excessus. **¶** Erūt em̄ tūc iquit talis tribu-
latio: quā nō fuit ab initio mūdi vsq̄ tūc: ut
dicit a xp̄o. **¶** Math. xxiiij. **¶** Daniel etiā. c. xij. di-
cit. q̄ veniet tēpus q̄le non fuit ab eo q̄ gentes
esse ceperūt vsq̄ ad tēpus illud: 7 **¶** Apoc. xiiij.
bī. q̄ datū ē bestie de qua sup̄ dictū ē belluz fa-
cere cū sc̄tis 7 vincē illos. **¶** Et data ē ei potestas
i om̄nē tribū ppl̄m linguā: 7 gentē. **¶** Qz in bello
vincat sanctos viros itelligit quo ad corpus.
qz p̄ualebit 7 occidet eos: etiā enoch 7 helyam
faciet occidē in platea hierl̄m. ut dicit **¶** Apoc.
xi. **¶** Et ab terrore alioz faciet corpa eoz iacere
ibi insepulta. **¶** Et qz tūc fideles veri nō habebūt
quasi aliqd̄ exterius adiutorū: nec p̄dicatōnū
nec miraculoz: nec p̄fortantiū sacramētōz. bē-
dē recessisse longe 7 despicē suas in tanta ne-
cessitate fm̄ apparentiā. **¶** Sed nō vsq̄quaq̄ dese-
rens eos spe p̄mij p̄fortās. **¶** Exercebit igit anti-
xp̄c oīa genera tōmentoz i xp̄ianos ad flectē-
dū eos etiā iaudita. **¶** Hanc aut pressurā insinu-
avit **¶** Jacob p̄iarcha cuz ait **¶** Gen. penultimo.
fiat dan coluber in via cerasces: in semita mor-
bens equi ungulas: ut cadat ascensor eius f̄tro
Salutare tuū expectabo dñe. **¶** Grego. exponit

¶ Decimusquartus

in moralibz ista de xp̄o p̄nunciata de tribu dan
dicit antiṛp̄c nascitur: 7 itēpretat̄ causa: vel
iudiciū: qz ut caput cā erit innumerabiliū malo-
rū: 7 iudiciū sequit̄ eū. **¶** Natus ē dan de ancilla i
servitutē generatū: qz omnes sequaces ei⁹ servi
sūt d̄yaboli. **¶** Et i numero signatoz. cxiij. mi-
liū ex omni tribu isrl̄. f. in li. vite nō ponit tri-
bus dan: qz eius sequaces reprobi sūt. **¶** Dicit q̄
fiat. i. fiet dan. i. antiṛp̄c descēdēs: vel signat⁹
in dan. coluber i via. i. descēdēs p̄ viā manda-
toz: vel p̄ viā latā vitioz: ut coluber colēs om-
brā p̄ affectū: 7 veneno p̄sidiē occidēs. **¶** S3 i se-
mita. i. i descētibz p̄ observatiā p̄siliōz: 7 viā ar-
tā virtutū. **¶** Fiet cerasces: q̄ ut dicit **¶** Grego. est
serpēs cornut⁹: qz hos p̄sequet̄ cornu potentie
toz: quēs eos: et occidēs. **¶** mortēs equi ungulas:
ut cadat ascensor eius retro: equ⁹ fm̄ **¶** Grego. h
signat mūdū currentē ab o: casum. fumās p̄ su-
perbiā. h̄yritū faciēs i luxurie manifestationē
futens ungula terrā 7 fobēs p̄ auariciā. **¶** Un-
gula q̄ est ultima ps corpis h̄equi: ē finis mū-
di. **¶** Ascensor ip̄i equi ē qui mūdo inheret: et a
mūdi deserē hinc inde amore. **¶** Morde ḡ dan: ut
cerastes cornut⁹ ungulā equi. i. antiṛp̄c verat i
fine mūdi existēs ab quibz: **¶** Ut cadat ascensor
eius amatoz mūdi retro: ubi nō videt 7 sensum
amittat: ut. f. nō videant p̄bitionē suā in quam
cabūt. **¶** Sancti tāfo: tūc resistūt expectantes
salutare dñi i gloria. **¶** Quarto certamē assu-
met 3 fideles p̄ miracula: s3 falsa. **¶** Et istud erit
piculosi⁹ ceteris: p̄pter qd̄ hic xp̄c **¶** Math. xxiiij.
Et habūt p̄seudo p̄phetē. i. p̄dicatores antiṛp̄i
bigia magna ita ut si fieri p̄t in errore: indu-
cant etiā electi. **¶** Et hoc innuit cū ait ps. **¶** Dum
supbit impi⁹ antiṛp̄c anthonomatice: qz extra
7 p̄tra om̄nē pietatē veri cult⁹ diuini. **¶** Supbit
etiā tantū: ut dicit apl̄. ij. thesa. ij. qd̄ extollit
sup om̄e qd̄ dicit̄ aut colit̄ de⁹. ita ut i templo
sedet: tanq̄ sit de⁹. **¶** Et ab ostēdendū suā diuini-
tatē: ut adorē. **¶** dicit ibidē idē apl̄us. **¶** Cui⁹ abue-
tus est fm̄ opatōnē sathane i oībz virtutē 7 si-
gnis: 7 p̄bigis menda cū i omni seductōne. **¶** Et
¶ Apoc. xiiij. dicit q̄ data ē ei p̄t as facē signa
7 p̄bigia. ita ut ignē faciat descēdē in terrā in
p̄spectu hoīm: ut seducēt gentes. **¶** Eliget em̄ ali
q̄s p̄ceteris fautores sue malitiē: quos ut aplos
suos mittet p̄ orbē ad p̄dicādū: sup̄ q̄s ope d̄ya-
boli faciet descēdē ignē de celo: ut q̄i sp̄m̄ sc̄m
accepint. **¶** Qui 7 ip̄i ope d̄yaboli p̄bigia faciet.
Et descēdēdo ad practicā. b. **¶** Vincenij. postq̄
sui p̄dicatores p̄nūciauerūt doctrinā antiṛp̄i ut
veri filij dei: dicent. **¶** Ut nō dubitatis de veritate
doctrinē n̄re: ecce miracul⁹ p̄firmabim⁹. **¶** Acce-
dāt ifirmi aliq̄. f. in q̄s d̄yabol⁹ imittet ifirmita-
tes: quaz scit curatōez: 7 eos publice sanabūt.
Et si q̄s sanare si potuerūt. dicit̄ ex defectu fidei
eoz p̄cedē: l̄ qz male vterēt̄ sanitatē. **¶** Et qd̄ pl⁹
ē: accēdēt ad tumulos 7 faciet eos apiri: 7 ostē-
tent se aliq̄s suscitare de notis ppl̄o: nō q̄ vere
resuscitent: qz hoc d̄yabolus nō p̄t facere: sed

Capitulum

assumet dyabolus ipse corpus aereū illius tal' notū: et loquet' ut ille: dicē a se esse illū: et virtutē messie falsi tñ suscitātū: et de alia vīta multa dicet dyabol' in specie illi: et xpm quē coluerūt xpiani: ut seductōrē damnaturū: et antixpm verū deū. Dū g ita supbit impi' antixpc. incendit paup. fidelis illuminat' iterius a xpo. icendit zelo veritatis. dolēs et lacrimās p pditione et seductōne tan' op. **Hec** cōptatio utiqz maxia erit: qz ut dicit Grego. in moral. Videbit martir p veritate se excoqueri sine opatione alicui' miraculi. ad pbandū veritatē sue fidei. Et ecōs tra totorē suū ad ostensionē sue falsitatis miracula facere. **Qual** temptatō. **Certe** ut dicit xpc Math. xxiij. Nisi breuiati fuissent dies illi nō fieret salua oīs caro. **Nō** enī durabit nisi p tres annos cū dimidio. quātō etia tpe pōica vit xpc: ut bēf Dan. xij. Et Apoc. xij. et. xij. **Postq** autē antixpc ascenderit in tantā superbā: ut post simulationē sue mortis et resurrectōis. dicat se publice in celū pscensurū. sup montē oliueti stans fulminabit: ut dicit mgz i hysto. scola. et vinc. Et si non de modo mortis eius. tñ de morte eius expōse habet Dan. viij. et xj. c. in fi. plentius. et. ij. thesa. ij. Et Apoc. xviij. **Ante** mortē antixpi resurgēt enoch et helyas tertia die post occisionē rerū: et publice vocati in celū ascendent. **Mortuo** autē antixpo qntū mūdu sū duratur' incertū est nobis. **Uidef** tñ qz ab minus. xlv. dies denf homibz seductis: ut reuertī possint ad penitentiā. **Ex** eo qd dicit Dan. xij. **Beatus** q expectat ad dies mille trecentos trigintaquinqz. **Et** ante ista ponit temp' psecutōis antixpi: qz aufere iuge sacrificiū xpi. numer' videlicet diez mille ducenti nonaginta. i. tres anni cum dimidio: quibus abdento. xlv. fiunt. **Acccepto.**

Titulus. xiiij. de dono timoris. Quomō ad timorē multa inducūt. **Capitūlū primū.**

Timor domini est donum spiritus sancti quod

Upsais enumerando ipsa dona ponit in septimo loco. **Hic** ponit in quito. **Et** licet multa dicta sint de timore inqntuz est passio i pma pte in titulo d passioibz diffusius tñ hic agef: et p aliū modū: et te mltiplici timore. **Sciendū** autē qz ad timorē dñi mltiplr idu cimus ex. vij. **Primo** ex scriptura theologicāli **Secūdo** ex ratione internalī. **Tertio** ex figura spūali. **Quarto** ex creatura vniuersali. **Quito** ex actione supnaturalī. **Sexto** ex punitione diuinalī. **Septimo** ex utilitate plurali. **¶** **Primo** dicit Deuso. x. Quid petit dñs a te nisi q timeas dñm deū tuū: et ambules i vijs ei': et diligas eū ac seruias ei i toto corde tuo: et in tota aia tua: et serues mādata ei'. ps. xxxij. **Venite** filij audite me timorē dñi docebo vos: qd est bō q vult vitā. f. grē et glie. diligite dies vidē bonos

Primum

scz i glia. q. d. timor dñi ē incitiū b'. **Et** sig eius sūt. declina a malo: qz timor dñi expellit pccm Eccli. i. **Et** fac bonū: qz q timet deū faciet bona **Inquire** pacē: qz timor dñi qñ pabifus. Eccli. xxiij. q est locut' quietis et pacis xpc i euangelio. **Time** eū q pōt aīaz et cor p pderē i gebennā. Mat. x. **Princeps** apłoz ait. **Deū** time. i. pcc. ij. **Bernh.** sup cañ. **In** veritate pperi nihil esse ita efficac ad grāz pmerendā. retinendāz: qz si oī tempe corā deo iueniariis nō alta sage: sed timere. **Iero.** i eplā. **Timor** custos ē otutū. **¶** **Secūdo** rō ierna nob suadet deū sūme esse tiendū mltiplr. **Dictat** enī rō ut timeat qz supior ē: qui nocē seu flagellare pōt: nec valet ei resisti. **Deus** igit cū sit sūm' dñs dñoz: nec pos sit aliqz resistē pccati: v' volūtati ei': ideo meri to timend' ē sup oīs. **Hanc** rōnez tāgit **Mosēs** Deuso. x. q cū admonuisset pplm dñm deuz timere. **Subdit** qñ p rōne. **Ipe** ē deus deoz: et dñs dominatiū. te' magn' potēs et terribil'. **Uñ** et malach. j. dī. **Si** ego dñs vī: ubi ē timor me? **Et** **Iero.** xv. **Quis** nō timebit te o rex gentiuz? **Si** demones ptemiscūt ut asserit **Iacobo** i canonica sua ad pccatē ei': cui nō est pccas simul sup frā: quātū bz timē plen' fragilitate. **Alia** ratio ē. qz p naturalē timef a filio cū rō doceat qz bz p' deū esse ab eo. **Sed** nūqd ipe de' nō ē p' tu': qz possedit. fecit et creauit te: a q oīs pccnitas i celo et in t'ra nomiaf. **Neqz** enī ego spm et aīaz donauī vob: et vitā et singuloz mēbra nō ego ipa ppegi: sed creator oīm q formauit hoīs natiuitatē iquit illa scēa mulier filios hortata ad martiriū. ij. machab. vij. multo g magis te' bz timeri. **Docet** etiā rō timere multū: cū oportet eū reddere rōnez corā p'fite ē q oīa nouit: et nil multū pmitit: et pccipue cū pccia remorde: at mltā mala fecisse: et mltā debita pccasse ex iniquitate. **Uñ** **Grego.** in moral. **Iusti** omē qd agūt metuūt: dū caute p'fiterāt aī quē iudicēz stabūt. **¶** **Tertio** ex figura spūali. volens deus inducē pplm suū ad timorē dñi anteq daret legē decalogi. f. p angelū suū terruit eos: qz mōs synai videbat ardē coruscatoibz: et audiebat sonitus bucine: ppter quos cum populus esset exterius dixit **Mosēs.** **Ut** probaret nos domin' venit cum terrore: ut terror eius esset in vobis et non peccaretis. **Exod. xx.** **Ubi** innuitur. qz p metum inducunt homines ad seruandū leges **Ante** p'fidorus in li. ethimologiarū. **facte** sunt leges: ut earum metu humana coerceatur audacia. **tutaqz** sit inter improbos inocentia. bi. iij. **facte.** **Et** quia pmaxime optet seruare legē decalogi: ad qd inducit timor domini: ideo per ea que a deo pcedunt timorē incussit. f. cornscatōnes. voces bucine et alia terribilia. **Item** mādauit dominus **Deuso. xxiij.** **Nō** accipietis loco pignoris molam supiorē et inferiorē. in q figurabat qz semp quis debet secū habere spem. ita et timorem. **Nam** mola supior figurat timorem: quia sicut mola supior: deprimat materiāz